

econventio

kerekasztal közhasznú egyesület

ECONVENTIO TESZT 2018
FELNÖTT LAKOSSÁG EREDMÉNYEI

2019.01.15.

Tartalom

Bevezetés	3
Érdekességek	6
1. Sokat számít a hozzáállás: a pozitív hozzáállásúak jobban teljesítenek.	6
2. Aki korábban elkezd odafigyelni megtakarításaira is, tudatosabb a pénzügyekben	12
3. A jövedelem szerepe: a több nem feltétlenül jobb	14
4. Hitelfelvétel: a válaszadók többsége nem tervez hitelt felvenni; akik nem vennének fel hitelt, viszont támogatnák gyermekük diákhitel-felvételét, jobb eredményeket érnek el a teszten	15
5. Gazdasági hírek: fontos a nyitottság a gazdaság történései iránt, a hírek olvasása segíthet az általános műveltség és a pénzügyi tudatosság fejlesztésében	17
6. Az alacsonyabb végzettségűek rosszabbul teljesítenek a felmérésben, de teljesítményük képzésekkel javítható, a tanulásra való hajlandóság felfedezhető a válaszadók körében	17
7. Befektetések és bitcoin: a nők inkább ingatlanba fektetnének vagy a folyószámlájukon kötnének le, a férfiak pedig inkább állampapírból, részvényekből és bitcoin bányászatból szeretnének meggazdagodni	20
8. Saját pénzügyi tudás megítélése: többnyire helyes megítélés, de akik a legmagasabbra értékelik tudásukat, nem feltétlenül a legjobbak	22
9. A család biztonsága az első helyen: a megfontoltabb, biztonságra törekvő válaszadók jobban teljesítettek	23
10. A számítási feladatok kihívást jelentenek mind a felnőttek, mind a diákok számára.	24
Részletes eredmények	25
Melléklet	31
1. Melléklet Az Econventio 2018 tudásteszt kérdései	31
2. Melléklet Az Econventio 2018 tudásteszt kérdései	43
3. Melléklet: Helyes válaszok aránya, %	47
4. Melléklet: Helyes válaszok aránya kérdésenként, %	48

BEVEZETÉS

A 2018-as Econventio felnőtt mérés kérdőívét 1506 fő töltötte ki. A tudásteszten a válaszadók átlagosan 13,66 kérdést tudtak helyesen megválaszolni a 30-ból, azaz a tudásteszten elért átlagos eredmény 45,53%. A tudásteszt hat témakörét tekintve a legjobban az *Általános pénzügyi ismeretek és banki szolgáltatások* témakörben (átlagosan több, mint 3 helyesen megválaszolt kérdéssel az 5-ből), míg legrosszabbul a *Hitelezés* témakörében teljesítettek a válaszadók (átlagosan kevesebb, mint 2 helyesen megválaszolt kérdéssel az 5-ből). A legproblematicusabb kérdéstípus a számításos feladatokat jelentette, a válaszadók többségének meggyűlt a baja a százalékszámítást, euró árfolyam átváltást vagy nyugdíjjárulék számítását tartalmazó feladatokkal, a „Nem tudom” válaszok aránya is ezeknél a kérdéseknél a legmagasabb. A hat témakörben külön-külön vizsgálva az elméleti és számítási feladatok megoldásait az látható, hogy a befektetések és az általános gazdasági ismeretek témaköröket kivéve azok, akik az elméleti kérdésekből többet válaszoltak meg helyesen, azok nagyobb arányban helyesen válaszolták meg a számítási feladatot is, ellentétben azokkal, akik a témával elméletben sem voltak annyira tisztában.

Az eredményeket bár nem befolyásolta számottevően a válaszadók neme, a befektetés és megtakarítás, illetve a munka világa témakörökben a férfiak teljesítettek kicsit jobban, az általános pénzügyi ismeretek témakörben szinte ugyanúgy teljesített a két nem, míg a többi témakörben a nők, a különbség átlagosan néhány százalékpont.

A válaszadók életkora pozitív kapcsolatban áll a teszten elért eredményekkel. Ez azt jelenti, hogy az idősebb kitöltők esetén válaszaikat befolyásolják korábbi tapasztalataik is, ami többek között a biztosítás és nyugdíj témakörben meg is mutatkozott, a fiatalabb válaszadókkal ellentétben sokkal nagyobb arányban tudták helyesen megválaszolni az időskori öngondoskodásra és biztosításokra vonatkozó kérdéseket. Az idősebbekkel ellentétben a fiatalabb korosztály elzárkózik az állampapír vásárlásoktól és inkább folyószámlán kötnék le a pénzüket. De ehhez hozzátartozik az is, hogy a 18-29 éves korosztály több mint 65 százaléka nem tudott arra a kérdésre válaszolni, hogy melyik számla után nem kapunk kamatot, és közel 39 százalékuk a folyószámlának tulajdonította ezt a jellemzőt.

Iskolai végzettségüket tekintve a szakközépiskolát végzett válaszadók jelentősen alacsonyabb pontszámot értek el, mint a szakiskolai, gimnáziumi, vagy felsőoktatási képzést végzett válaszadók. Átlagosan 2 kérdéssel kevesebbre tudták a jó választ, mint a gimnáziumot végzett társaik.

Pozitív összefüggés figyelhető meg saját pénzügyi tudásuk önértékelése és a tudásteszten elért tényleges eredményeik között. Azok, akik az ötös skálán a legalacsonyabbra értékelték pénzügyi tudásukat, valóban sokkal alacsonyabb eredményt értek el, fele annyi kérdésre sem tudtak helyesen válaszolni, mint azok, akik a legmagasabbra értékelték pénzügyi tudásukat. Az önértékelés érdekessége,

hogyan érték el a legjobb eredményt, akik a második legmagasabb értéket adták saját pénzügyi tudásukra, minden témakör esetén alacsonyabban szerepeltek náluk azok, akik a legmagasabbra értékelték saját pénzügyi tudásukat. Ez azt jelenti, hogy a válaszadók általában képesek megítélni a saját pénzügyi tudásuk szintjét. Ez alól csak a megkérdezettek egy kisebb hányada kivétel, akik felülértékelik a saját tudásukat.

Érdekes, hogy ha aszerint hasonlítjuk össze az egyes blokkok esetén az átlagpontszámokat, hogy mit gondolnak a válaszadók arról, hogy mikortól érdemes elkezdni takarékoskodni a nyugdíjas évekre, akkor azt láthatjuk, hogy az összes témakör esetében jelentős különbségeket találunk, méghozzá mindig a „Soha, úgymint csak egyszer élünk” választ adók csoportja és a többi csoport értékei között. Ráadásul az is látható, hogy az előbb említett csoport átlagértékei mindig alacsonyabbak voltak, mint a többi csoporté, így azt mondhatjuk, hogy azok a válaszadók, akik nem gondolnak a hosszútávú pénzügyi helyzetükre, azok általában kevesebb pénzügyi és gazdasági ismerettel rendelkeznek.

A kérdőív a válaszadóknak nem csak a pénzügyi és gazdasági tudását tesztelte, hanem tíz darab attitűdkérdést is tartalmazott. Érdekes, hogy kiderült, hogy a megkérdezettek közül a legtöbben vagy teljesen elzárkóznak a diákhitel felvételének a lehetőségétől, vagy csak legvégső esetben engednék gyermeküknek, hogy igénybe vegye azt. Emellett a válaszadók több, mint fele pozitívan áll az adócsökkentéshez, ugyanis úgy gondolják, hogy így több pénz marad a családoknál. A legtöbben kockázatkerülő magatartást mutattak ugyanis arra a kérdésre, hogy mibe fektetnének 500 ezer forintot, az alacsonyabb kockázatú befektetési formákat jelölték, úgy, mint állampapírok, ingatlanok, és a folyószámlán történő lekötés, míg a magasabb kockázatú részvényt papírokba csak a válaszadók nagyon kis hányada fektetne. Az is kiderült, hogy a megkérdezettek pozitívan állnak az önfejlesztéshez, és nagyon kevésen válaszolták, hogy munkanélküliség esetén sem tanulnának új készségeket vagy szakmát. A válaszadók döntő többsége egyetért azzal az állítással, hogy Magyarországon nem lehet tisztességes munkával megélni, továbbá a válaszadók majdnem fele azt vallotta, hogy még nem tudta kiépíteni a stabil egzisztenciáját.

A válaszadók pénzügyekkel kapcsolatos nyitottsága és hozzáállása jól megmutatkozik a tudástesztre adott válaszok és az attitűdkérdések kapcsolatában. A magasabb pontszámmal rendelkező válaszadók többnyire vagy állampapírt vásárolnának, vagy részvényekbe fektetnék a pénzüket. A tájékozottabb válaszadók mindenképpen fontosnak tartják azt, hogy a gyermekeik elsősorban tanuljanak. De a többségük elzárkózik a diákhitel lehetőségétől. Érdekesképpen azok érték el magasabb pontszámot a teszten, akik nem zárkóznak el a diákhitel lehetőségétől. Másrészről azok között, akik lényegesen magasabb pontszámot értek el a teszten, nagyobb arányban találunk olyanokat, akik nyitottak új készségek elsajátítására. Az átlagnál gyengébben teljesítők között nagyobb arányban találunk olyanokat, akik szerint nem kell foglalkozni a nyugdíjas évekre történő megtakarításokkal.

KÖZREMŰKÖDŐK

Az Econventio felmérés előkészítésében és lebonyolításában résztvevő intézmények és képviselőik, akiknek ezúton is köszönetüket fejezzük ki közreműködésükért:

Econventio Kerekasztal Közhasznú Egyesület:

Sápi Ákos
elnök

Kovács Katalin

Tráserné Horváth Annamária

Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar:

Dr. Kovács Péter

Dr. Kosztópulosz Andreász

Kuruczleki Éva

Lipták Lilla

Rácz Tamás

Állami Számvevőszék:

Dr. Kovács Diána

Nemzeti Adó- és Vámhivatal:

Dr. Vas Adrienn

Nemzeti Művelődési Intézet:

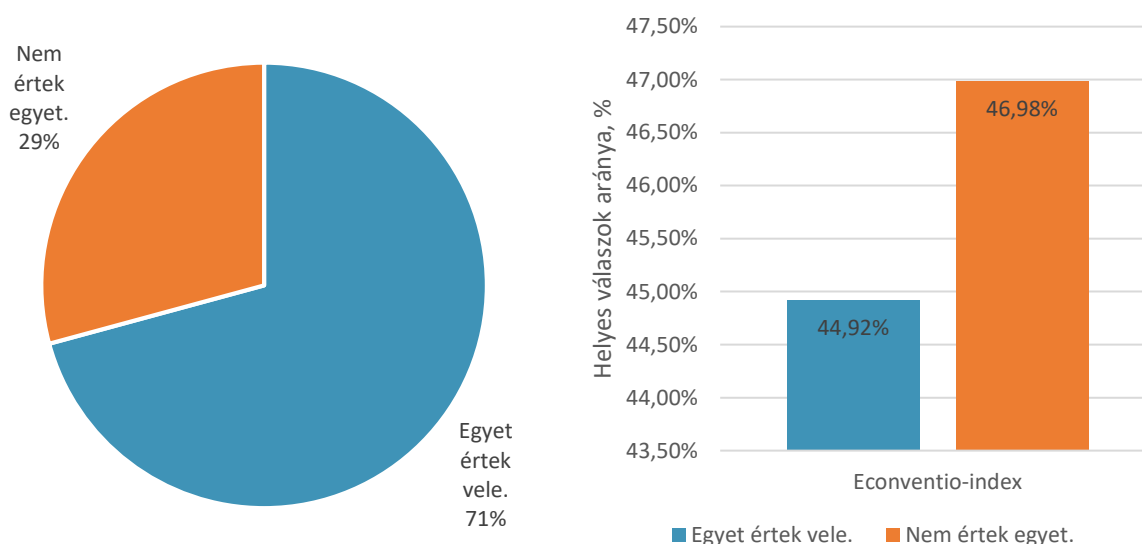
Kárpáti Árpád

ÉRDEKESSÉGEK

1. Sokat számít a hozzáállás: a pozitív hozzáállásúak jobban teljesítenek.

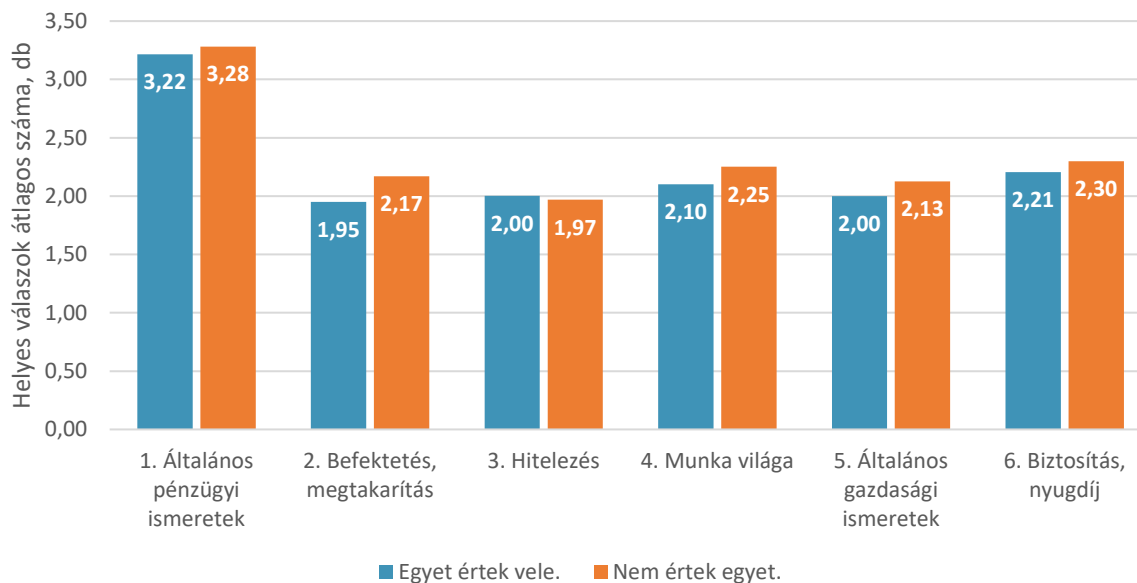
A középiskolás teszthez hasonló eredmények mutatkoznak a felnőtt teszten is: azzal az állítással, hogy „*Magyarországon nem lehet tisztességesen meggazdagodni*”, a válaszadók több mint 70 százaléka egyetért, míg csupán 29,2 százalékuk mondta, hogy szerintük meg lehet gazdagodni tisztességesen is Magyarországon.

Mit gondol az alábbi állításról: Magyarországon nem lehet tisztességesen meggazdagodni.

A teszten elért eredmények szempontjából különbség mutatkozik a két csoport között: a pozitív hozzáállásúak egy kivétellel összességében, és minden témakörben is jobb eredményt értek el, és a középiskolásokhoz képest minden területen továbbra is magasabb eredményeket értek el. A *Hitelezés* témakörben átlagosan azok teljesítettek jobban, akik szerint nem lehet tisztességesen meggazdagodni Magyarországon, de a különbség nem jelentős, a teljesítményüket akár azonosnak is tekinthetjük.

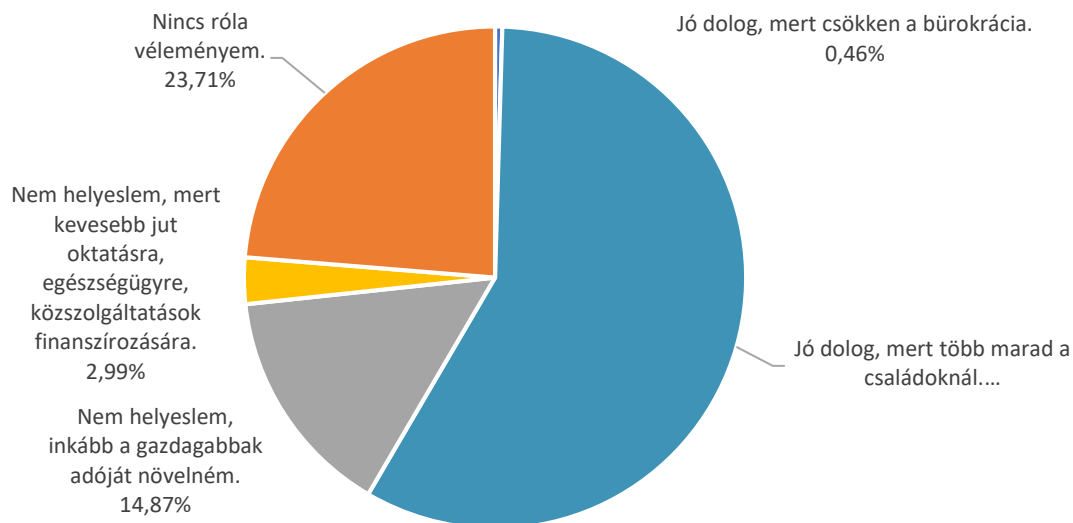
Mit gondol az alábbi állításról: Magyarországon nem lehet tisztességesen meggazdagodni. Válaszadók átlagos teljesítménye témakörönként, pont

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

A hozzáállás hatása további attitűdkérdéseknél is megmutatkozik. Az adócsökkentésre és stabil egzisztencia kiépítésére vonatkozó kérdésekre adott válaszok esetén az eredmények azonban sokban ellentmondanak a középiskolás eredményeknek. A felnőtt válaszadók 58 százaléka támogatja az adócsökkentést, hiszen ezáltal több marad a családoknál, 23,7 százalékuk semleges véleménnyel van róla, míg 14,9 százalékuk kifejezetten nem támogatja, hanem inkább növelné a gazdagok adóját.

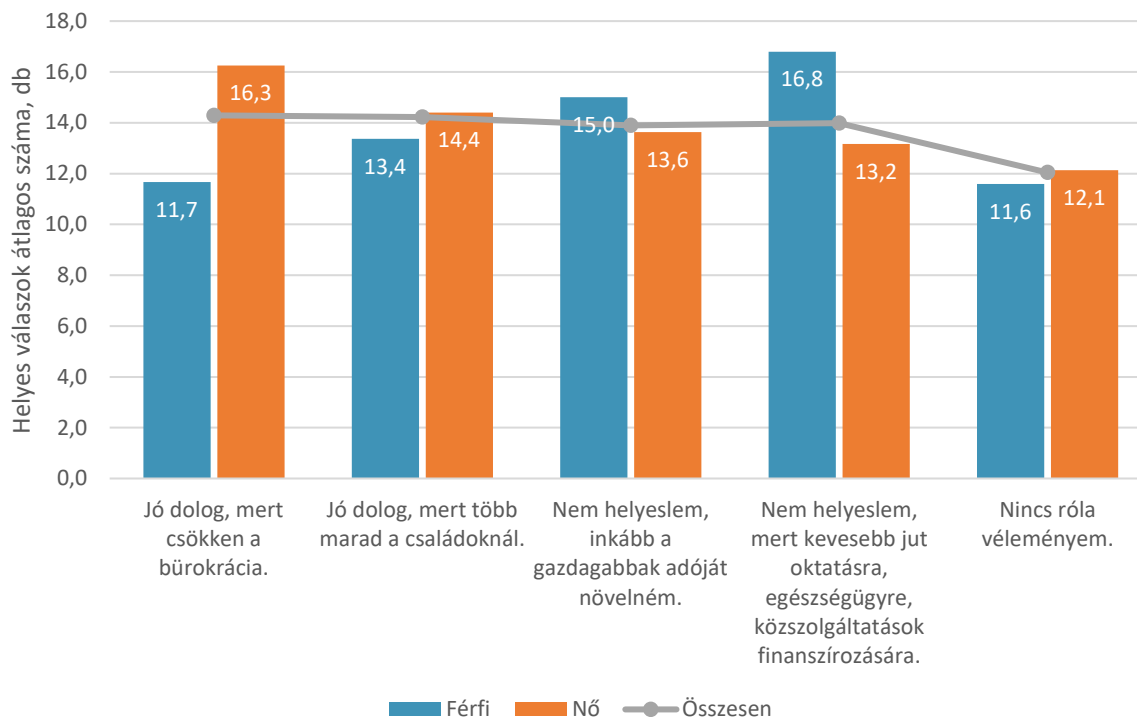
Mi a véleménye az adócsökkentésről? Válaszadók megoszlása, %

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

A teszten elért eredményeket tekintve, a pozitív hozzáállásúak körében a nők teljesítettek jobban, míg a negatív hozzáállásúak körében a férfiak. A teszten elért teljesítmény szempontjából azonban nem a hozzáállás volt meghatározó: bár a pozitív hozzáállásúak kis mértékben magasabb eredményt értek el a teszten, mint azok, akik nem támogatták az adócsökkentést, az igazi különbség abban mutatkozott meg, hogy van-e véleményük: azok, akik nem rendelkeztek véleménnyel az adócsökkentésről, mindkét nem esetén rosszabb eredményt értek el a teszten, mint azok, akik akár negatív, akár pozitív véleménnyel voltak az adócsökkentésről.

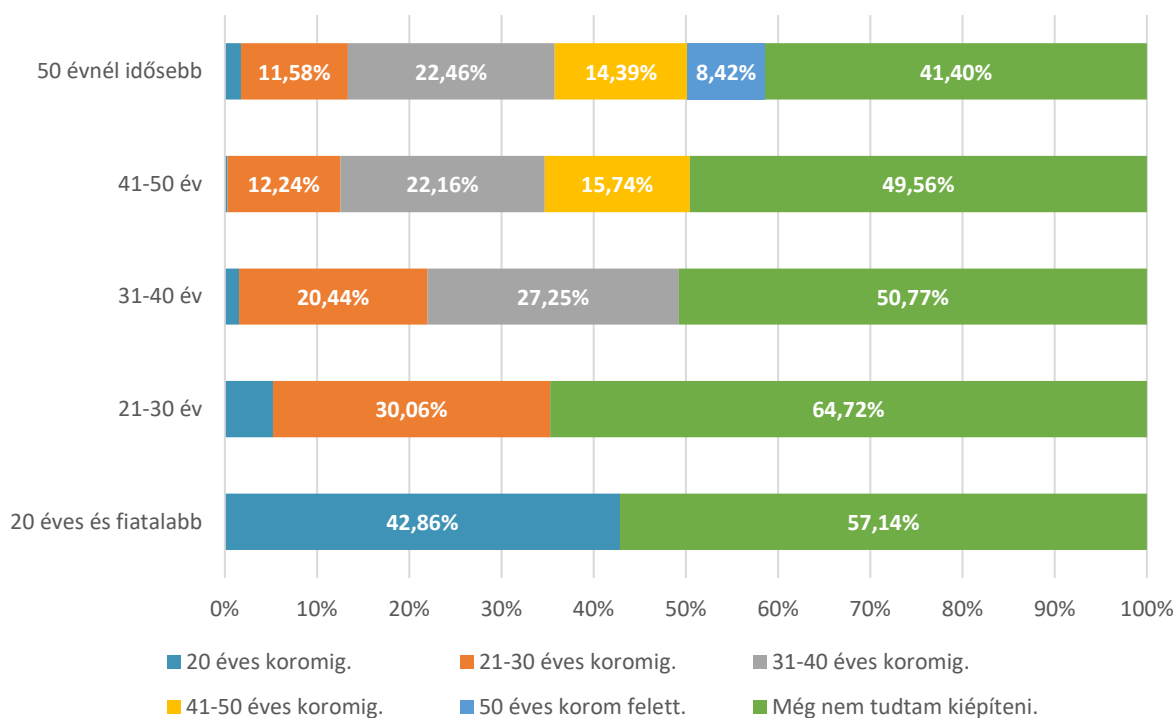
Mi a véleménye az adócsökkentésről? Helyesen megválaszolt kérdések száma nemenként, db

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

A stabil egzisztencia kiépítése is nagyban meghatározza a pénzügyekhez való hozzáállást. A válaszadók közel fele (48,9%, 734 fő) vallotta, hogy még nem sikerült kiépíteni stabil egzisztenciájukat, míg 38 százalékuk 20 és 40 éves koruk között tudta azt kiépíteni.

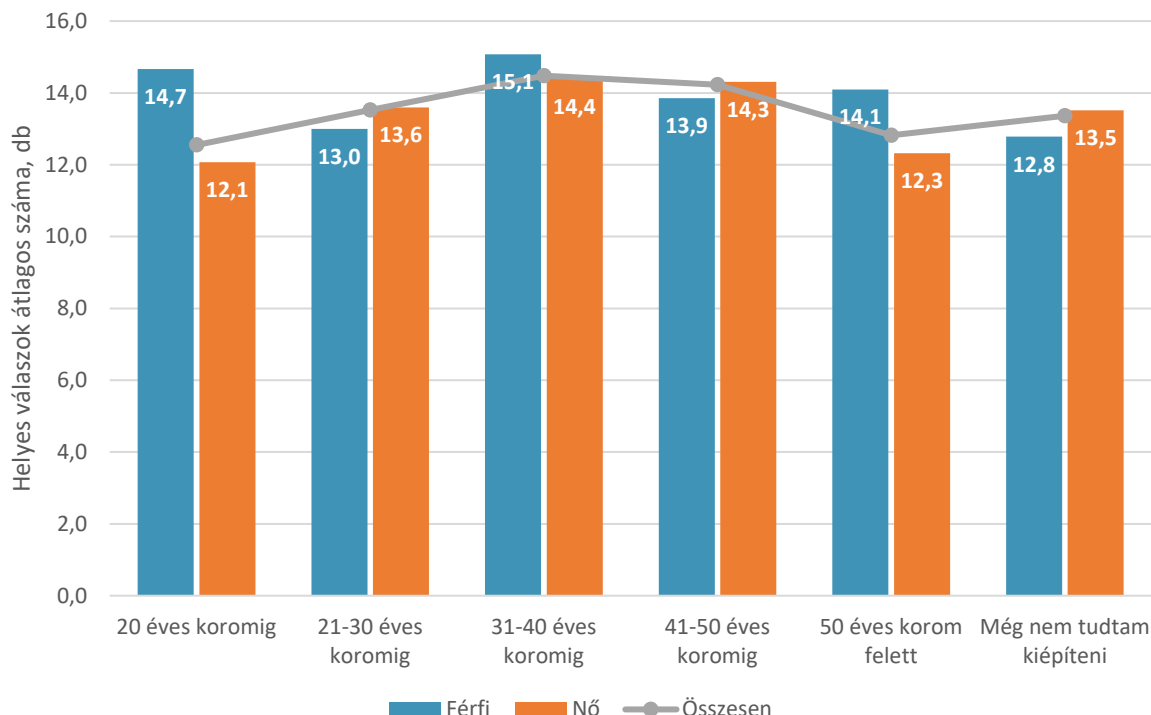
Ön hány éves korára tudta kiépíteni a stabil egzisztenciáját? Válaszadók megoszlása korcsoportonként, %

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

Az összes válaszadó szempontjából azok, akik 20 éves koruk előtt vagy 50 éves koruk fölött tudták csak kiépíteni stabil egzisztenciájukat, lényegesen alacsonyabb eredményeket értek el a teszten, ami abban ellent mond a középiskolás eredményeknek, hogy az ott legrosszabbul teljesítő csoport azok voltak, akiknek úgy gondolták, nekik soha nem sikerül majd kiépíteni stabil egzisztenciájukat.

Ön hány éves korára tudta kiépíteni a stabil egzisztenciáját? Helyesen megválaszolt kérdések száma nemenként, db

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

Helyesen megválaszolt kérdések átlagos száma a hozzáállás függvényében, db

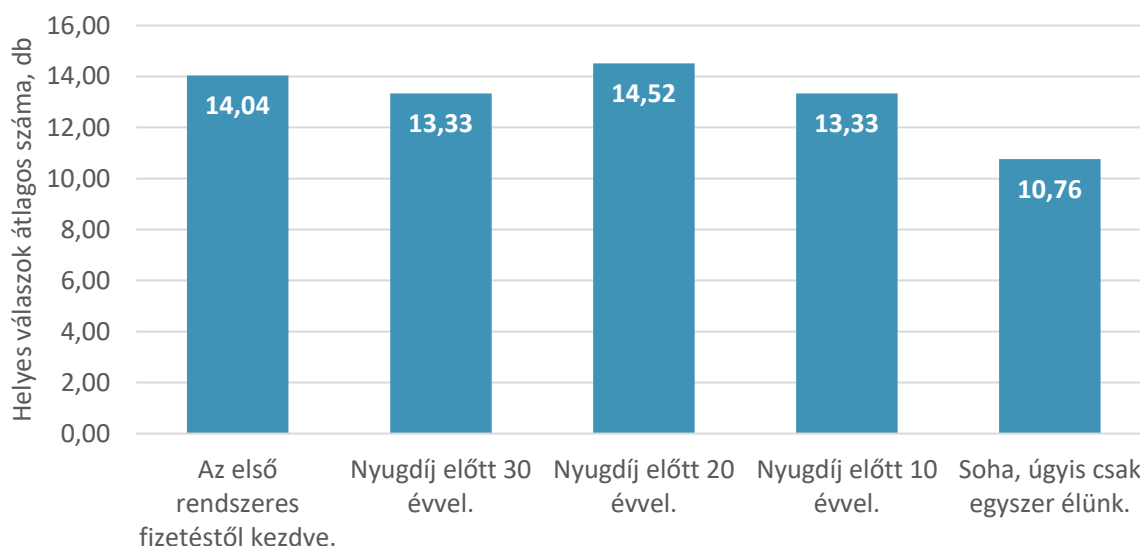
Ön hány éves korára tudta kiépíteni a stabil egzisztenciáját?	Mit gondol az adócsökkentésről?				
	Jó dolog, mert csökken a bürokrácia	Jó dolog, mert több marad a családoknál	Nem helyeslem, inkább a gazdagabbak adóját növelném.	Nem helyeslem, mert kevesebb jut oktatásra, egészségügyre, közszolgáltatások finanszírozására.	Nincs róla véleményem.
20 éves koromig.	13,0	12,7	12,0	-	12,4
21-30 éves koromig.	11,0	13,9	14,1	13,2	12,5
31-40 éves koromig.	21,0	14,9	16,3	13,1	11,6
41-50 éves koromig.	-	13,9	17,4	15,8	12,5
50 éves korom felett.	11,0	14,5	11,5	7,0	9,8
Még nem tudtam kiépíteni.	14,7	14,2	12,9	14,7	12,0

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

2. Aki korábban elkezd odafigyelni megtakarításaira is, tudatosabb a pénzügyekben

Utolsóként tették fel azt a kérdést a 2018-as tesztben, hogy vajon mikor érdemes elkezdni takarékoskodni a nyugdíjas évekre? A 2018-as és korábbi tesztekben is kiderült, hogy minél előbb elkezdünk takarékoskodni, annál tudatosabbak leszünk pénzügyeink terén is. A *carpe diem* hozzáállásúak minden évben alacsonyabb eredményeket érnek el a teszten, mint azok, akik szerint érdemes minél előbb elkezdni takarékoskodni, akár már az első rendszeres fizetéstől kezdve. A 2018-as teszten azok érték el a legmagasabb eredményt, akik már a legelső fizetéstől kezdve, de legkésőbb is a nyugdíj előtt 20 évvel elkezdnek takarékoskodni, azok viszont, akik soha nem akarnak félretenni, lényegesen kevesebb kérdésre tudtak helyes választ adni.

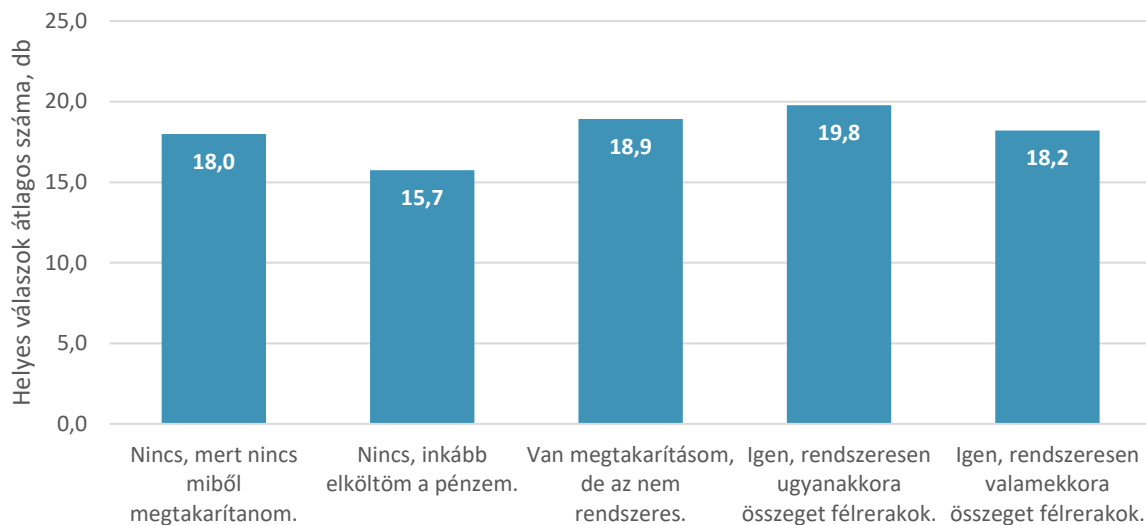
Véleménye szerint mikor érdemes elkezdni takarékoskodni a nyugdíjas évekre? Helyesen megválaszolt kérdések száma, db

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

A 2017-es tesztből kiderült, hogy nem csak az számít, hogy szeretnénk-e megtakarítani, hanem az is, milyen gyakran tesszük azt. Feltették azt a kérdést a válaszadóknak, hogy van-e rendszeres megtakarításuk, és itt is hasonló eredmények mutatkoztak: a pénzüket inkább elkölteni szándékozók átlagosan közel négygyel kevesebb kérdésre tudtak helyesen válaszolni, mint azok, akik rendszeresen ugyanakkora összeget raknak félre, azaz a pénzügyi tudatosságot nagyban befolyásolja mind a szándék, hogy szeretnének megtakarítani, mind a megtakarítás iránt tett erőfeszítés.

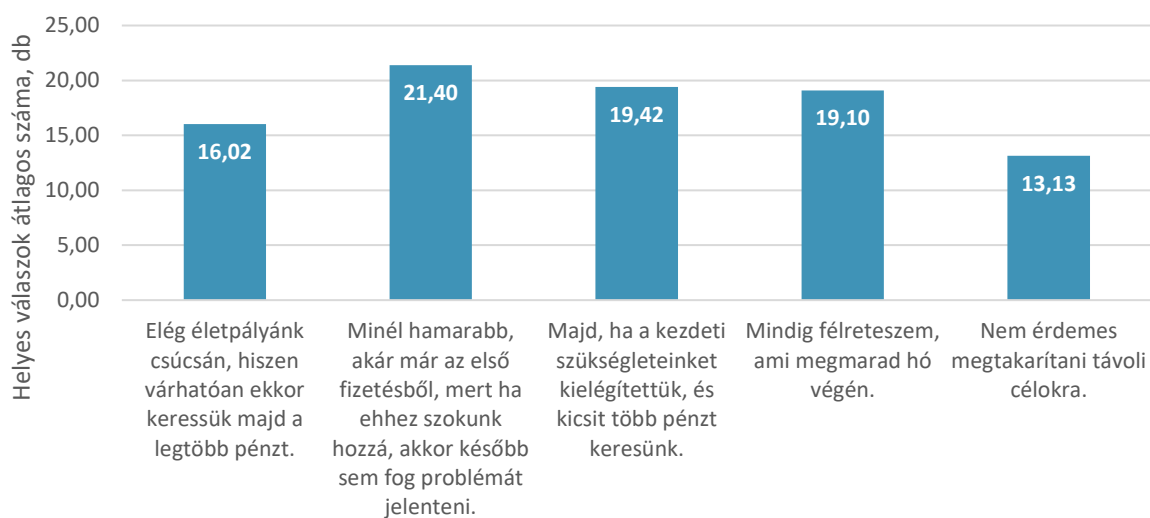
Van-e rendszeres megtakarítása? Helyesen megválaszolt kérdések száma, db

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2017 alapján, n=3643

A 2016-s felmérésben távoli célokra való megtakarításról fejthették ki véleményüket a válaszadók, hasonló eredménnyel. A csak mának élő hozzáállásúak itt is jelentősen alacsonyabb eredményt értek el, és a különbség köztük és az akár első fizetéstől is megtakarítók között itt rajzolódik ki a legmarkánsabban, utóbbi csoportban ugyanis átlagosan közel 8 kérdéssel többet tudtak helyesen megválaszolni, mint azok, akik nem akarnak megtakarítani.

Véleménye szerint mikor érdemes elkezdni megtakarítani a távoli célokra?

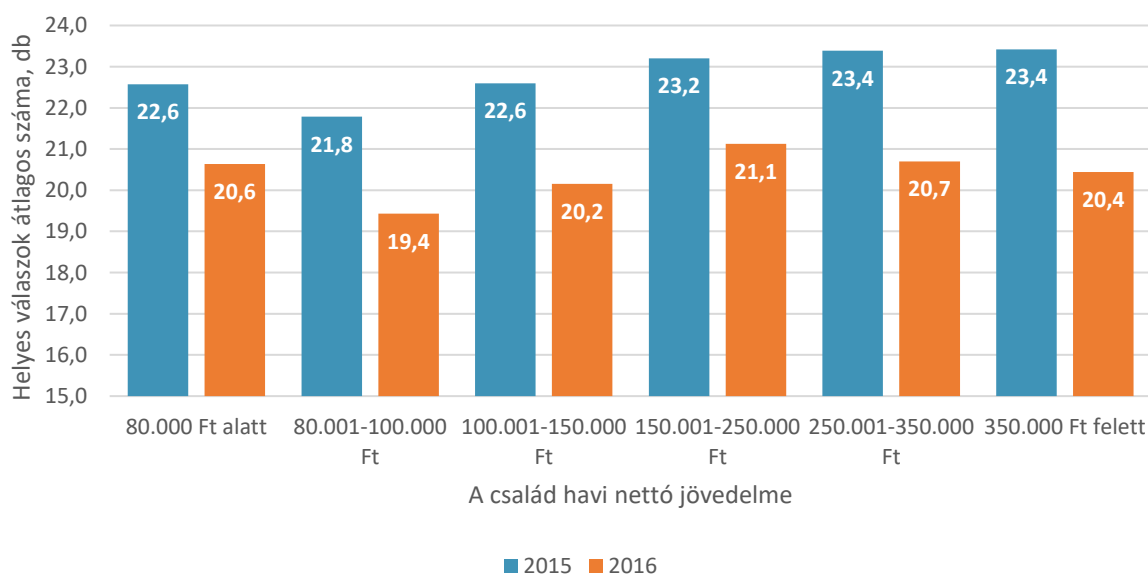
Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2016 alapján, n=4332

Összességében tehát jól látszik az elmúlt három év eredményeiből, hogy azok érnek el jobb eredményeket a teszten, akik megtakarításaikban is tudatosabbak, és minél előbb elkezdenek rendszeresen félretenni akár a nyugdíjas évekre, akár egyéb távolabbi célokra.

3. A jövedelem szerepe: a több nem feltétlenül jobb

A korábbi (2015-ös és 2016-os) felmérésekből kiderült, hogy bár általánosságban az figyelhető meg, hogy a család havi nettó jövedelmének emelkedésével javulhat a teszten elért eredmény, a legszegényebb csoportok mégis jobb eredményeket értek el, mint a náluk eggyel magasabb jövedelmi kategória (*a 80.000 Ft alatti jövedelemmel rendelkező csoportok mind 2015-ben, mind 2016-ban átlagosan egy kérdéssel többet tudtak helyesen megválaszolni, mint a 80.001-100.000 Ft közötti jövedelemmel rendelkezők csoportja*). A legszegényebb csoport jó eredményeinek hátterében az a magyarázat állhat, hogy mivel nekik egy hónapban sokkal kevesebbet kell beosztaniuk, jobban oda kell figyelniük, mire és hogyan költenek, így szükségszerűen sokkal tájékozottabbnak kell lenniük, mint azoknak, akiknek kevésbé kell odafigyelniük pénzükre.

Helyesen megválaszolt kérdések száma a család jövedelmének függvényében, db

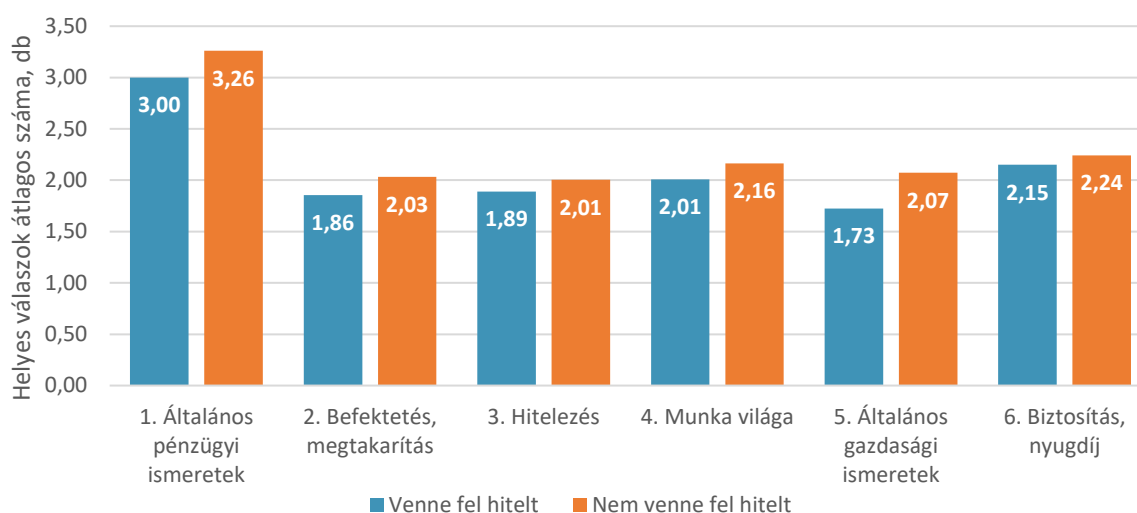

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2015 és 2016 alapján, $n_1=5605$ $n_2=4332$

4. Hitelfelvétel: a válaszadók többsége nem tervez hitelt felvenni; akik nem vennének fel hitelt, viszont támogatnák gyermekük diákhitel-felvételét, jobb eredményeket érnek el a teszten

A felnőttek körében többségükre (89,8%) a hitelfelvételt nem tervező hozzáállás a jellemző (korábbi felmérésekből azt derült ki, hogy a felnőttek körében a hitelfelvételt elutasító hozzáállás a jellemző), ha pedig mégis csak vennének fel hitelt, akkor leginkább ingatlannal kapcsolatban, legyen az vásárlás, felújítás vagy építés (7,2%). A hitelfelvételt nem tervezők azonban minden területen jobb eredményt értek el, mint azok, akik vennének fel hitelt.

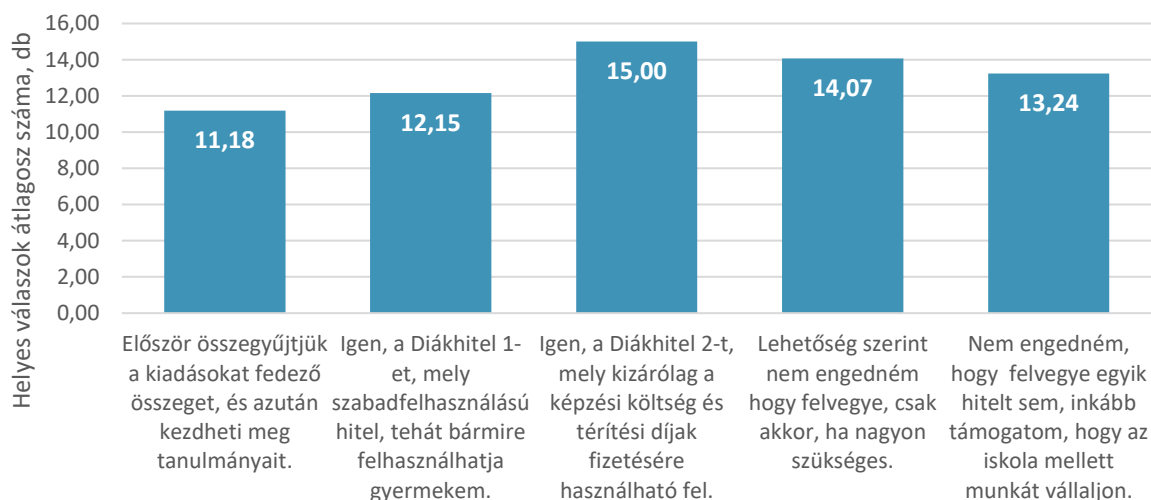
Ön tervezi-e, hogy az elkövetkező évben hitelt vesz fel? Helyesen megválaszolt kérdések száma témakörönként, db

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

A diákhittel kapcsolatos hozzáállás nem az előző évek hitelessen hozzáállását tükrözi. Bár a felnőttek legnagyobb része (közel 80%) nem szeretné, hogy gyermeke hitelt vegyen fel, 15,7 százalék kifejezetten támogatná a Diákhitel 2 felvételét. Bár a hitelfelvételt ellenzők magasabb eredményeket értek el, a legnagyobb arányban a Diákhitel 2 felvételét támogató csoport tagjai tudták helyesen megválaszolni a kérdéseket (átlagosan a kérdések felét helyesen megválaszolva).

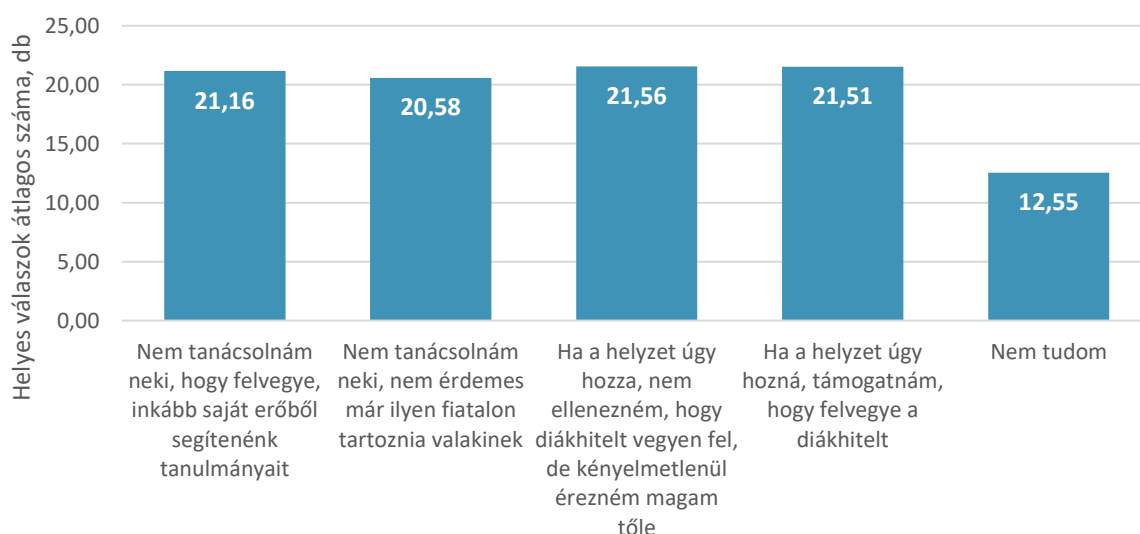
Gyermeke egyetemen költségtérítéssel szakra szeretne menni, ugyanakkor a családja csak a kiadásai egy részét tudja biztosítani. Megfontolná-e hogy gyermeke felvegye a diákhitel valamelyik változatát? Helyesen megválaszolt kérdések száma, db

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

A 2016-os felmérésben is előkerült a Diákhitel kérdése, akkor nem mutatkozott jelentős különbség a Diákhitel felvételét támogatók és ellenzők között, akkor azok teljesítettek lényegesen rosszabbul a felmérésen, akik nem rendelkeztek véleménnyel a Diákhitel felvételéről.

Ha gyermeke egyetemi tanulmányainak finanszírozását önmagának kellene megoldania, mit javasolna neki, hogyan viszonyuljon a diákhitelhez? Helyesen megválaszolt kérdések száma, db

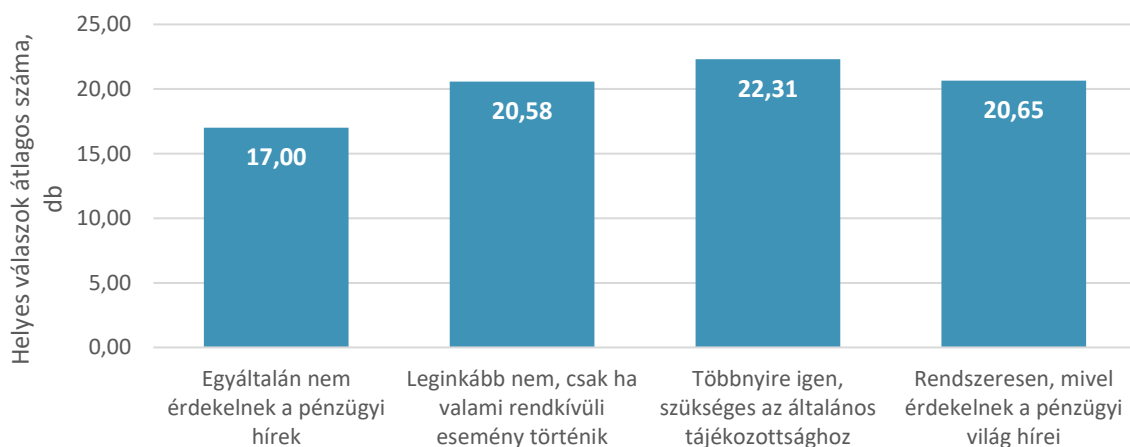

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2016 alapján, n=4332

5. Gazdasági hírek: fontos a nyitottság a gazdaság történései iránt, a hírek olvasása segíthet az általános műveltség és a pénzügyi tudatosság fejlesztésében

A 2016-os felmérésben megkérdezték a válaszadókat, hogy szoktak-e pénzügyi, gazdasági híreket olvasni, hallgatni. Azok, akik valamelyest érdeklődőnek mutatkoztak a gazdasági hírek iránt (még ha nem is olvasták azokat rendszeresen), sokkal tájékozottabbnak bizonyultak és jobb eredményt értek el a teszten is, bár különbség mutatkozott azok között, akik érdeklődésből olvastak gazdasági híreket, és akik fontosnak tartották a gazdasági hírek olvasását az általános tájékozottsághoz, ez utóbbi csoport kis mértékben, de jobb eredményt ért el.

Szokott-e pénzügyi, gazdasági híreket olvasni, hallgatni?

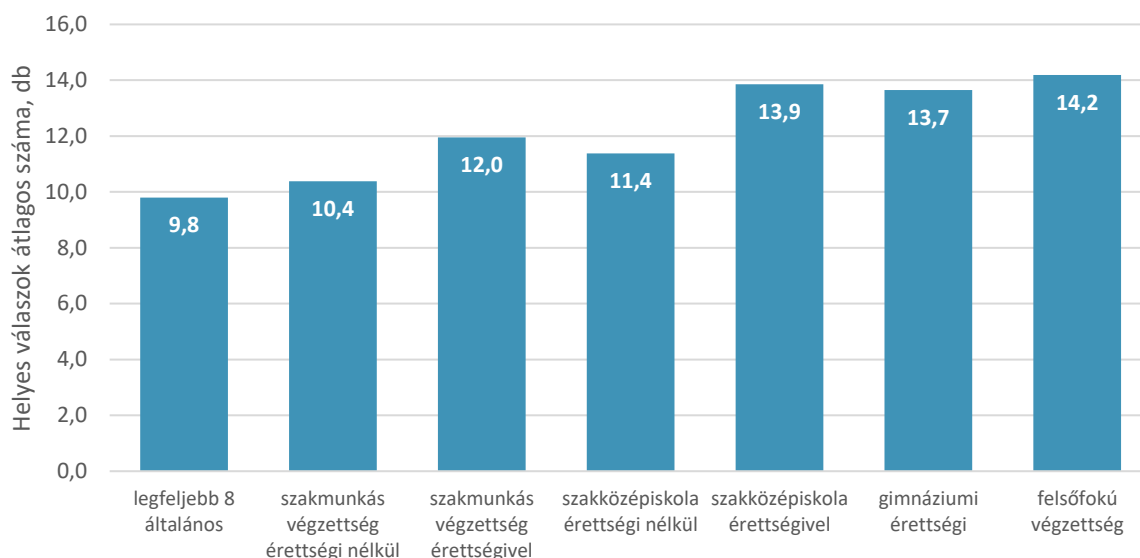

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2016 alapján, n=4332

6. Az alacsonyabb végzettségűek rosszabbul teljesítenek a felmérésben, de teljesítményük képzésekkel javítható, a tanulásra való hajlandóság felfedezhető a válaszadók körében

A válaszadók iskolai végzettsége minden évben befolyásolta a teszten elért eredményeiket. A legalacsonyabb végzettségekkel rendelkezők (legfeljebb 8 általános, szakmunkás végzettség) minden évben a legalacsonyabb eredményeket érték el, míg a gimnáziumi érettségivel vagy felsőfokú végzettséggel rendelkezők átlagosan 4-6 kérdéssel többet tudtak helyesen megválaszolni, mint az előbbi csoport. Az alacsonyabb iskolai végzettségűek esetén tehát érdemes lenne hangsúlyt fordítani a pénzügyi oktatásra, ismereteik és tudatosságuk fejlesztésére.

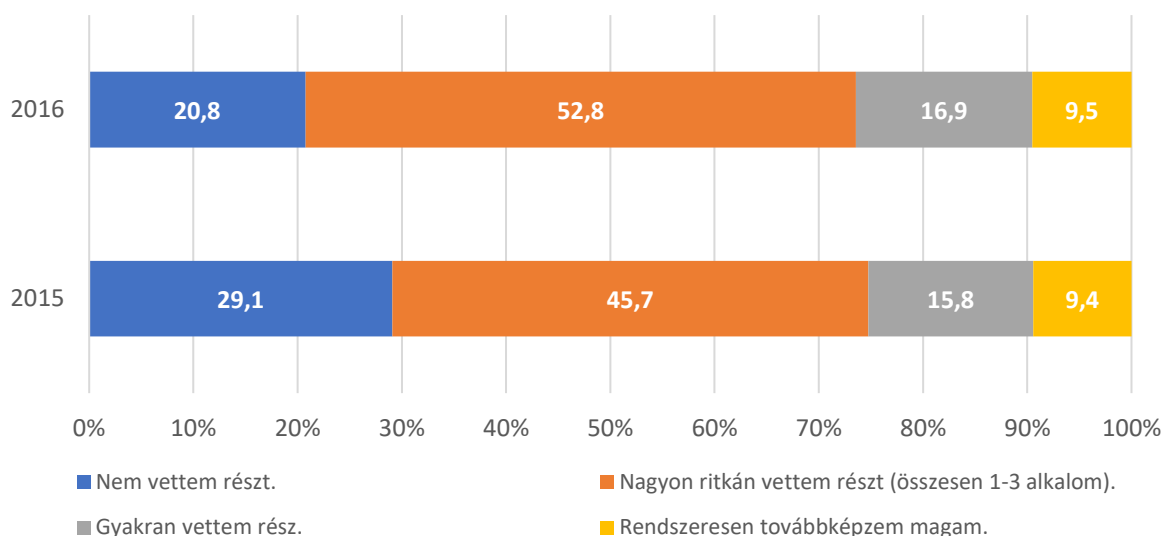
Helyesen megválaszolt kérdések száma a végzettség függvényében, db

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

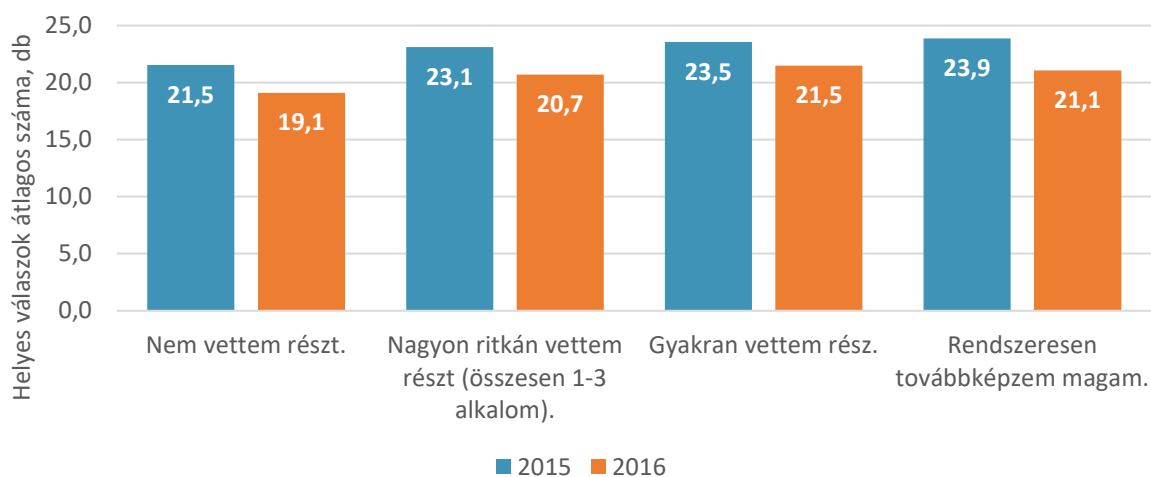
A 2015-ös és 2016-os felmérésben megkérdezték a válaszadókat, hogy tanulmányaik befejezése óta milyen rendszeresen képezik magukat: a korábbi év közel 30%-os arányához képest válaszadók ötöde (20,75%) nyilatkozta csak 2016-ban, hogy iskolái befejezése után nem képzete tovább magát, míg többségben voltak azok mindkét évben, akik, ha csak nagyon ritkán is, de vettek részt valamilyen továbbképzésben vagy felnőttképzésben. A tanulás és továbbképzések fontosságát kihangsúlyozandó, azok a csoportok, akik valamilyen formában képezték magukat tanulmányaik befejezése után, mind jobb eredményt értek el a teszten (átlagosan két kérdéssel többet tudtak megválaszolni helyesen mindkét évben), mint azok, akik azt nyilatkozták, hogy nem vettek részt további képzéseken.

Tanulmányai befejezése óta milyen rendszerességgel vett részt felnőttképzésben? Válaszadók megoszlása, %

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2015 és 2016 alapján, $n_1=5605$, $n_2=4332$

Tanulmányai befejezése óta milyen rendszerességgel vett részt felnőttképzésben? Helyes válaszok száma a felnőttképzésben való részvétel függvényében, db

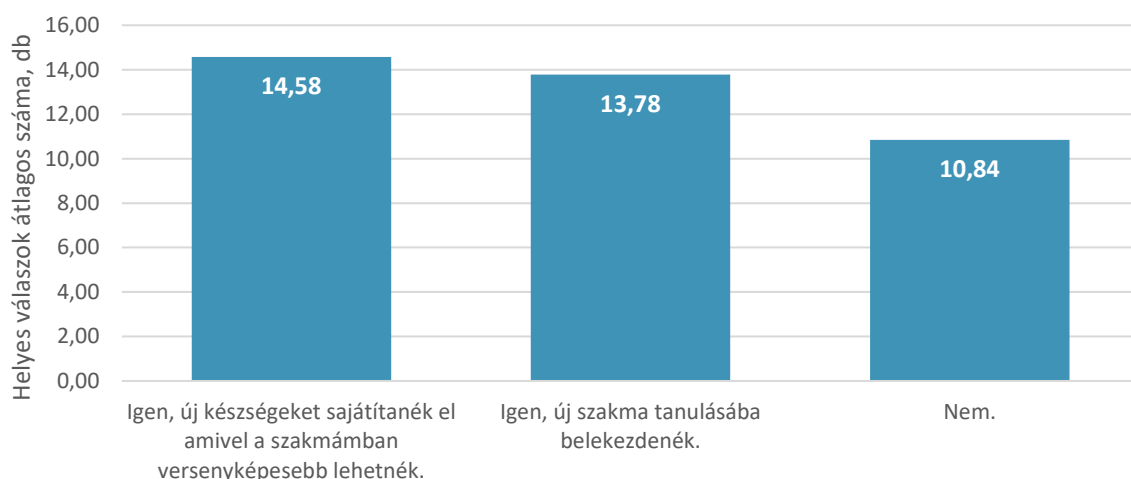

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2015 és 2016 alapján, $n_1=5605$, $n_2=4332$

A 2018-as felmérésben is nyilatkozhattak tanulási hajlandóságukról. Arról kérdezve a válaszadókat, hogy hajlandók lennének-e új készségeket elsajátítani, vagy átképezni magukat, ha nem találnának munkát, megtudhatjuk, hogy a válaszadók többsége szeretne tanulni, 53,4% egyenesen új szakma tanulásába kezdene bele, 33,4% pedig fejlesztené magát a már meglévő szakmájában, és mindössze 13,2 százalékuk nyilatkozta, hogy nem szeretnék magukat tovább fejleszteni. A tanulási hajlandósággal

összefügg a teszten elért eredményük is, akik szívesebben képzik magukat, átlagosan 3-4 kérdéssel többet tudtak helyesen megválaszolni, mint azok, akik nem szeretnék tovább tanulni.

Ön hajlandó lenne új készségeket elsajátítani, illetve teljesen átképezni magát, ha hosszabb ideig nem találna munkát? Helyesen megválaszolt kérdések száma, db

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

Érdemes tehát képezni a felnőtt lakosságot, és ahogy a magas képzési részvételi arányokból látszik is, a hajlandóság is megvan bennük a további tanulásra és fejlődésre.

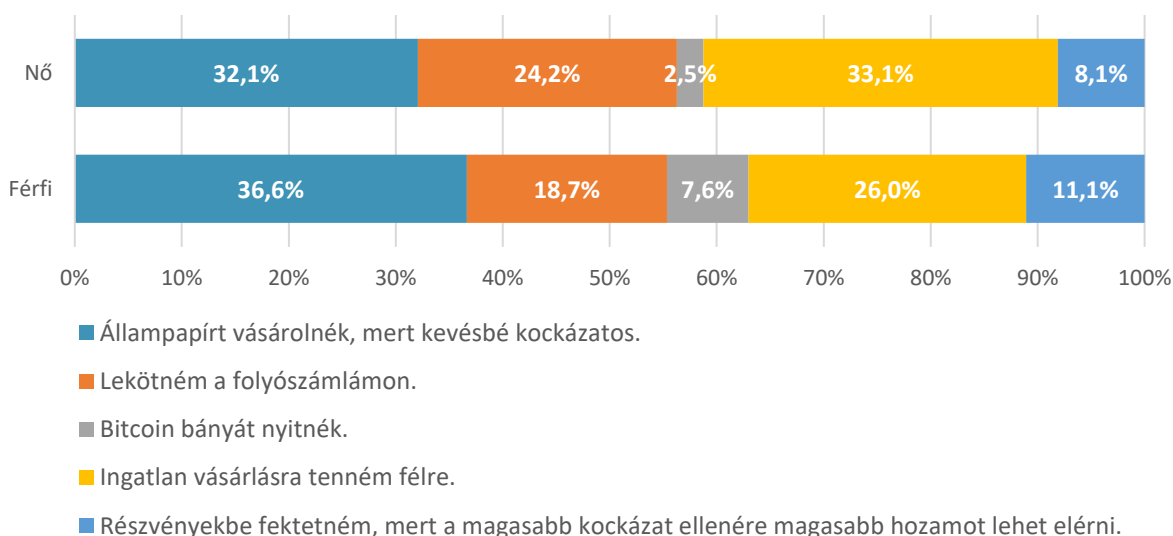
7. Befektetések és bitcoin: a nők inkább ingatlanba fektetnének vagy a folyószámlájukon kötnének le, a férfiak pedig inkább állampapírból, részvényekből és bitcoin bányászatból szeretnének meggazdagodni

A 2018-as felmérésben újdonságként jelent meg kriptovaluták témaköre, két kérdésben (egy tudásteszt és egy attitűd-kérdésben) is megjelent a bitcoin, mint digitális fizetőeszköz és befektetési forma. Azt kérdezve, hogy mi is az a bitcoin-bányászat, kiderül, hogy a válaszadók igen nagy része nincs tisztában a bitcoin fogalmával, a felnőttek közel fele (47,7%) a *Nem tudom* válaszlehetőséget jelölte meg, további negyedük pedig hibás válaszlehetőséget jelölt meg, a kérdést tehát csupán 25,4 százalékuk tudta helyesen megválaszolni. A közelmúlt bővelkedett a kriptovalutákkal kapcsolatos eseményekben, a felnőtt lakosság körében azonban úgy tűnik, nem ismert a fogalom.

Befektetési lehetőségeikről kérdezve azonban a válaszadókat, 3,4 százalékuk vonzó befektetésnek tartotta, hogy bitcoin bányát nyisson, azaz bár a legkisebb arányban választott lehetőség, valamelyest mégis vonzó a bitcoin, mint befektetési lehetőség a felnőttek számára, bár lényegesen alacsonyabb arányban, mint a középiskolások körében. A legnépszerűbb befektetési formák az állampapír-vásárlás (32,9%), illetve az ingatlanvásárlás (31,9%) voltak. Szintén nagy arányban találunk még olyanokat, akik lekötnek a pénzüket a folyószámlájukon (23,2%), a kockázatosabb részvénybefektetéseket azonban csapuan a válaszadók 8,6 százaléka tartja vonzó lehetőségnek, azaz úgy tűnik, hogy a felnőttek kevésbé kockázatt vállalóak, mint a középiskolások (ahogy azt pl. a részvények nagyon jól mutatják, a középiskolások 22,5%-a fektetné pénzét részvényekbe), inkább az alacsonyabb kockázattal járó, vagy teljesen kockázatmentes lehetőségeket választanák.

Nemenként láthatunk némi különbséget a kockázatt vállalás mértékében, a nők kevésbé tűnnek kockázatt vállalónak, mint a férfiak, sokkal nagyobb arányban választanák az ingatlanvásárlást és a pénzüket folyószámlán történő lekötését, míg a férfiak sokkal nagyobb arányban választanák a bitcoint vagy részvényvásárlás opcióját.

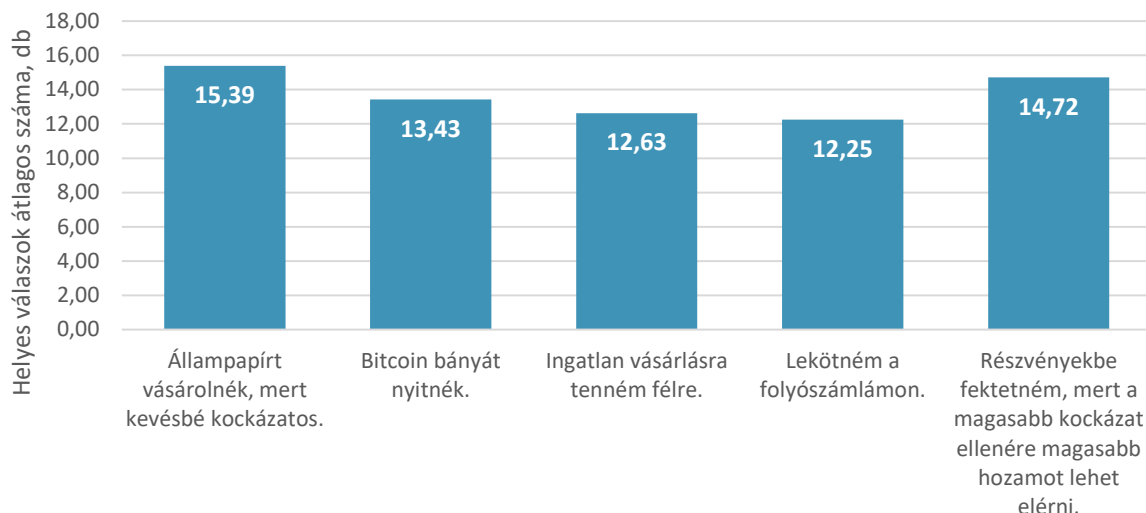
500 ezer forintot szeretne befektetni. Melyik befektetési formát választaná? Válaszadók megoszlása nemenként, %

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

A kockázatt vállalás mértéke kapcsolatban áll a pénzügyi tájékozottsággal. Az egyes befektetési lehetőségeket választók teszten elért teljesítményét összehasonlítva azt vehetjük észre, hogy a legkevesbé kockázatos folyószámlán való lekötést választók sokkal alacsonyabb eredményt értek el a teszten, mint azok, akik részvényekbe vagy állampapírokba fektetnének.

500 ezer forintot szeretne befektetni. Melyik befektetési formát választaná? Helyesen megválaszolt kérdések száma, db

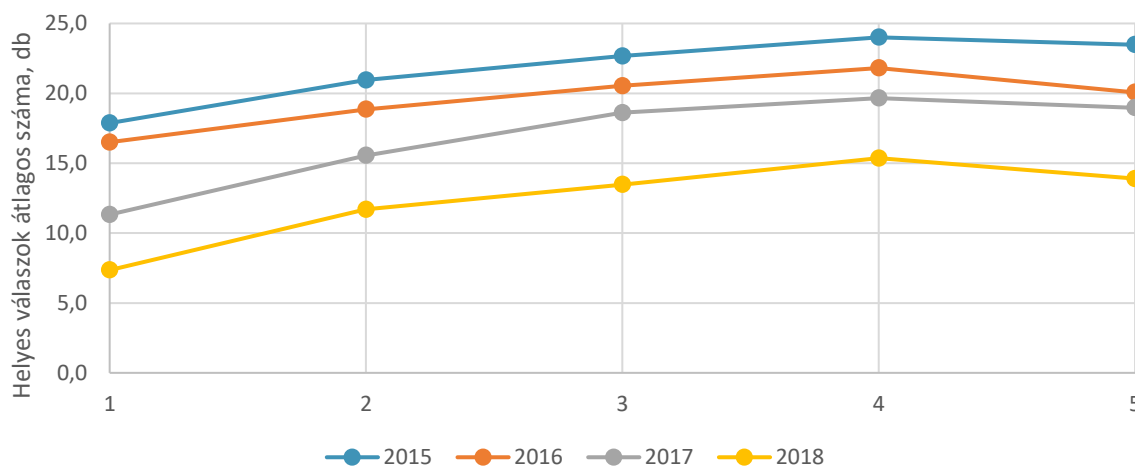

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

8. Saját pénzügyi tudás megítélése: többnyire helyes megítélés, de akik a legmagasabbra értékelik tudásukat, nem feltétlenül a legjobb

Az elmúlt évek felméréseiben -mind középiskolás, mind egyetemista, mind felnőtt lakosság tekintetében- megfigyelhető az a jelenség, hogy akik túlértékelik pénzügyi tudásukat, átlagosan rosszabbul teljesítenek, mint akik náluk eggyel kevésbé jobbra értékelik magukat.

Milyennek ítéli a pénzügyi ismereteit? Helyes válaszok száma a saját tudás megítélésének függvényében, db

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2015, 2016, 2017 és 2018 alapján

A túlzott magabiztosság a saját tudásban tehát a vélt és valós tudás egymástól való eltérését eredményezheti (azaz a valós tudás alacsonyabb, mint a vélt), ami megjelenik az egyes témaköröket külön vizsgálva is, a saját tudásukat legmagasabbra értékelők mindössze egy témakörben voltak eredményesebben a maguknak 4-est adóknál, de a különbség ott sem számottevő:

Helyesen megválaszolt kérdések átlagos száma a saját tudás megítélésének függvényében témakörönként és összesen, db

Témakör	Milyennek ítéli a pénzügyi ismereteit?				
	1	2	3	4	5
1. Általános pénzügyi ismeretek	2,08	2,97	3,20	3,48	3,50
2. Befektetés, megtakarítás	0,81	1,60	1,96	2,40	2,00
3. Hitelezés	0,84	1,66	1,95	2,30	2,04
4. Munka világa	1,27	1,77	2,14	2,37	2,26
5. Általános gazdasági ismeretek	1,19	1,80	2,01	2,26	2,07
6. Biztosítás, nyugdíj	1,16	1,89	2,21	2,55	2,02
Összesen	7,35	11,69	13,47	15,36	13,89

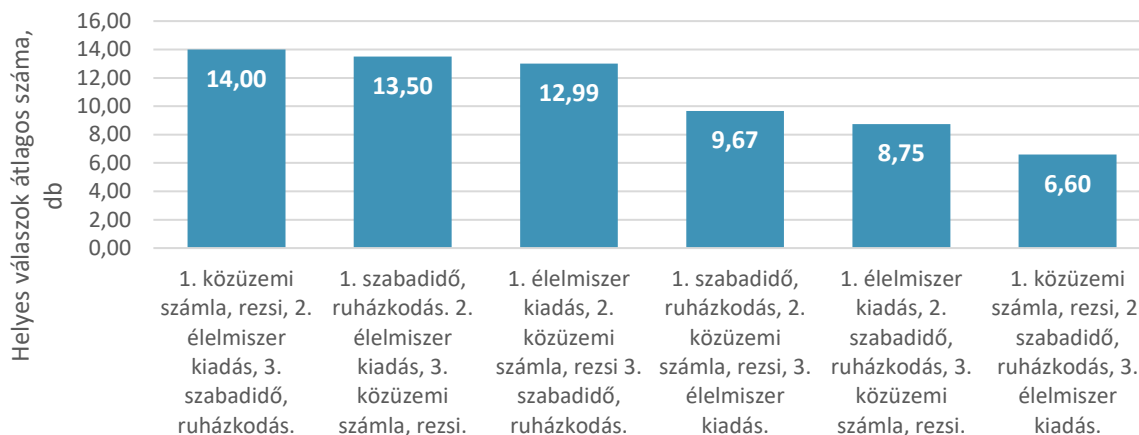
Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

9. A család biztonsága az első helyen: a megfontoltabb, biztonságra törekvő válaszadók jobban teljesítettek

Arról kérdezve a felnőtteket, hogy milyen fontossági sorrendet állítanának fel egy család kiadásait rendszerezve, az elsőprő többség utolsó helyre sorolta a szabadidőt és ruházkodást, a legnagyobb arányban (73,1%) azok voltak, akik elsőként közüzemi számláikat, majd élelmiszerkiadásukat rendeznék, negyedük (25,1%) pedig elsőként gondoskodna a család élelmiszeréről és ezek után a számláikról. Összesen kevesebb, mint 1% sorolta első helyre a ruházkodás és szabadidő kiadásokat, ami jól mutatja, hogy a felnőtt lakosság a család biztonságát tartja szem előtt.

A teszteredmények rendkívül vegyesek letten a különböző fontossági sorrendet követők körében: a legjobban, illetve legrosszabbul teljesítő két csoport mind a közüzemi számlákat helyezték a fontossági sorrend első helyére, azzal a különbséggel, hogy a szórakozást a rosszabbul teljesítő csoport előrébb sorolta, mint a jobban teljesítő, így ez alapján általános szabályt nem fogalmazhatunk meg, de úgy tűnik, hogy akik jobban odafigyelnek a családjuk biztonságára, azok a teszten is jobban teljesítettek.

Véleménye szerint egy átlagos család havi költségeit tekintve melyik fontossági sorrendet tekinti követendőnek?

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

10. A számítási feladatok kihívást jelentenek mind a felnőttek, mind a diákok számára.

Az elmúlt évek felméréseiben a számítási feladatok mindig a legnehezebb kérdések közé tartoztak, 2018-ban a 6 számolási feladatból átlagosan 1,7 kérdést sikerült helyesen megválaszolniuk a válaszadóknak, míg 2017-ben is csupán átlagosan 3,16 kérdésre tudtak helyes választ adni.

A számolós kérdések az átlag alatti arányban helyesen megválaszolt kérdések közé tartoznak. Az alábbi két számítós kérdés bizonyult idén a legnehezebbnek a válaszadók számára:

18.) 100 000 Ft összegű egyéves hitelt vesz fel, amelynek a teljes kamata 20%. Ha a bank folyósításkor levon 4 000 Ft folyósítási jutalékot, mekkora lesz a hitel teljes költsége százalékban kifejezve? (11,82%)

Helyes válasz: 25% $(124.000/96.000-1)*100$

Érdekesség: A legfeljebb 8 általánossal rendelkezők csoportja tudta a legnagyobb arányban helyesen megválaszolni ezt a kérdést (20,00%), ezzel szemben minden csoportban a problémásabb kérdések közé tartozik

12.) Egy 500.000 Ft értékű befektetés éves hozama 20%, ami után 15% személyi jövedelemadót kell fizetni. Mennyi a befektetés adózás utáni hozama? (13,41%)

Helyes válasz: 15% $(20%*(1-0,15)=15\%)$

Érdekesség: a válaszadók harmada (33,1%) a Nem tudom opciót jelölte meg, őket követte az 5% (20%-15%) válaszpóció (29,5%), jobban teljesítettek az érettségi nélküli szakközépiskolai végzettségűek (37,5%), és a magukat 5-ös pénzügyi műveltségűnek értékelők (24,07%).

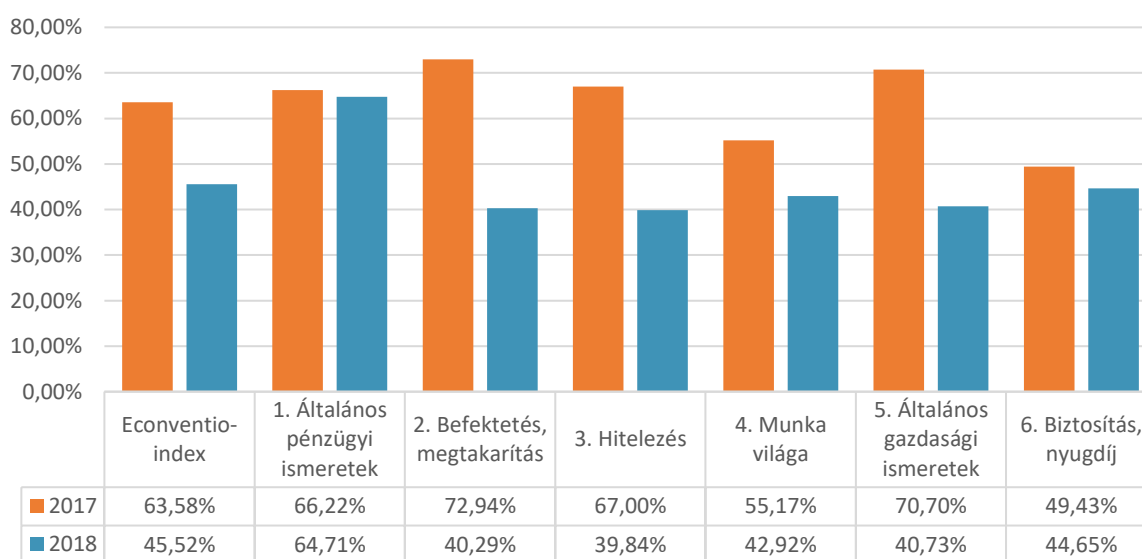
32.) Havi internet számlája decemberben 4 000 forint volt. Az internet áfája 2018 január elsejétől 18 százalékról 5 százalékra csökkent. Elvileg hogyan változott a fizetendő havidíj? (19,06%)

Helyes válasz: 440 forinttal csökkent (4 000-4 000/1,18*1,05)

RÉSZLETES EREDMÉNYEK

Meglepő módon nem ugyanazok voltak a problémás területek, mint az előző évben. A legeredményesebb az általános pénzügyi ismeretek témakör volt, a válaszadók a kérdések átlagosan 64,71%-át tudták helyesen megválaszolni (ez hasonlít a tavalyi eredményekhez), a többi kérdéskörben viszont a kérdések átlagosan 39,84-44,65%-át tudták helyesen megválaszolni.

Helyesen megválaszolt kérdések aránya témakörönként és összesen, %

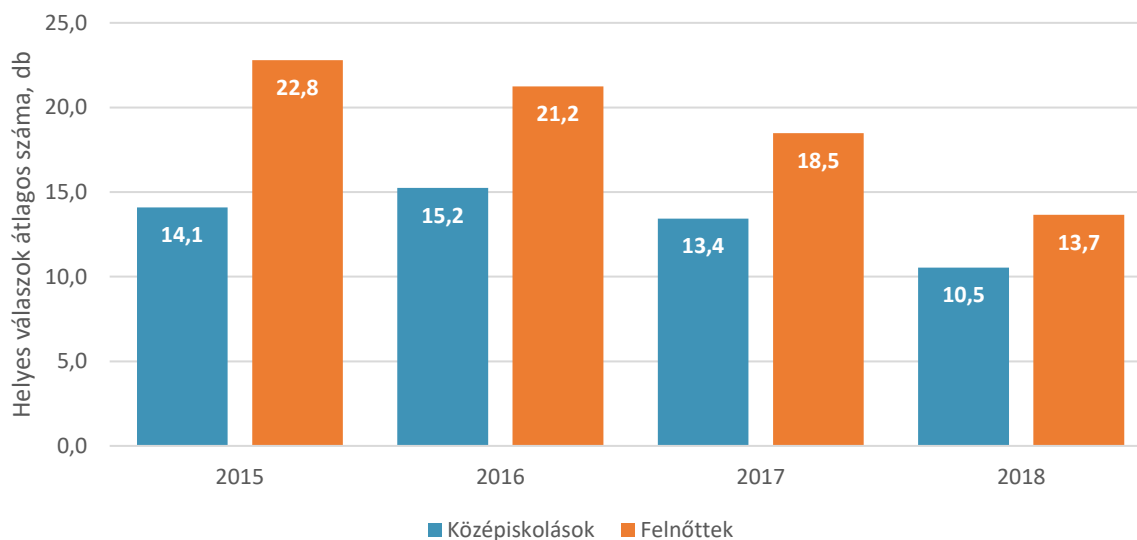

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2017 és 2018 alapján

2011 óta zajlik az Econventio keretein belül a középiskolások pénzügyi kultúrájának vizsgálata, amelyhez 2015-ben csatlakozott a felnőtt lakosság vizsgálata is. Összehasonlítva a felnőtt teszt eredményeit a középiskolás felmérés eredményeivel, láthatjuk, hogy a korábbi évekhez hasonlóan, a felnőtt válaszadók ismét magasabb eredményt értek el, mint a középiskolás kitöltők, átlagosan 13,66 kérdést helyesen megválaszolva a 30-ból (45,52%-os átlagos teljesítmény), míg a középiskolások

csupán átlagosan 10,54 kérdést tudtak helyesen megválaszolni (35,13%-os átlagos teljesítmény).

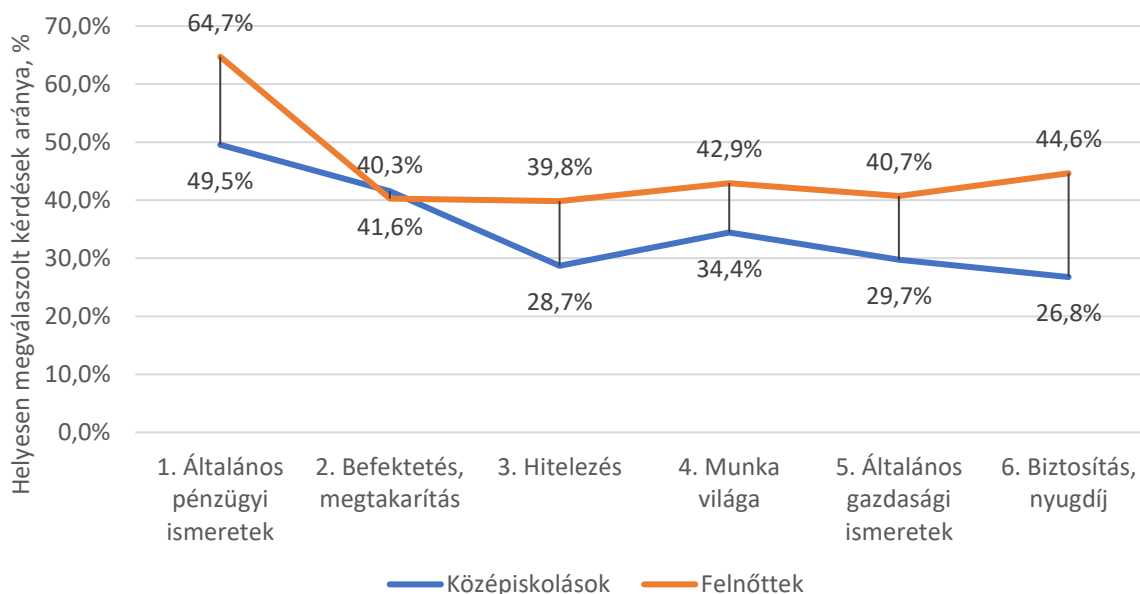
Helyesen válaszok átlagos száma középiskolások és felnőttek körében, 2015 és 2018 között, db

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2015-2018 alapján

Témakörönként összehasonlítva a felnőttek és a középiskolások eredményeit láthatjuk, hogy a középiskolások egy témakör (*Befektetés, megtakarítás*) kivételével minden témakörben alacsonyabb eredményt értek el, mint a felnőtt válaszadók, a *Befektetés, megtakarítás* témakörben az eltérés nem jelentős, a két csoport teljesítménye azonosnak tekinthető. A felnőttek a korábbi években is mindig magasabb eredményeket értek el az egyes témakörök tekintetében is, mint a középiskolások, ami főleg tapasztalataiknak köszönhető: a legjelentősebb különbség a *Biztosítás, nyugdíj* témakörben figyelhető meg a két csoport között, amely annak is köszönhető, hogy a középiskolás diákoknak még egy nagyon távoli témakör a nyugdíj, a felnőtteknek viszont az. Hasonlóan, az elmúlt évek eredményei is mutatják, hogy a munkavállalással és adózással kapcsolatos témakörökben is sokkal jobban teljesítenek a felnőttek, ami szintén személyes érintettségüknek és tapasztalataiknak köszönhető.

Helyes válaszok aránya témakörönként középiskolások és felnőttek körében, %

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján

A hitelezés témakörben teljesítettek idén leggyengébben a válaszadók, azon belül is a 16-17-18. kérdések a legrosszabb 10 kérdésen belül voltak, ezek a kérdések az általános hitelfelvétellel kapcsolatos kérdésekhez képest speciálisabb ismeretekre voltak kíváncsiak (havi törlesztőrészlet maximális összege, közösségi finanszírozás, folyósítási jutalékkal és THM-mel kapcsolatos számolós feladat), így fordulhatott elő, hogy alacsonyabb arányban tudták helyesen megválaszolni a kérdéseket. Érdekes lenne a jövőben megvizsgálni, hogy vajon találkozhattak-e ezekkel a fogalmakkal, vagy nem fordult elő olyan élethelyzet, amiben pl. közösségi finanszírozásra volt szükségük.

A második legnehezebb témakörben (Befektetés, megtakarítások) a 8. és a 12. húzták le az egyébként 50-55% körüli átlagot, itt megint csak a számolós kérdésnek és a bitcoin alacsony ismertségének tudható be az alacsony eredmény.

A harmadik legnehezebb témakör az *Általános gazdasági ismeretek* volt, azonban ebben a blokkban mind nagyon alacsony arányban, mint nagyon magas arányban helyesen megválaszolt kérdéseket is találunk. A 29. *Kinek a feladata a családi pótlék folyósítása?* kérdés esetén 90,57% helyes választ adók aránya, ez volt a második legnagyobb arányban helyesen megválaszolt kérdés. Ezen a kérdésen kívül viszont mind a nehezebbek közé tartozott. A 29. kérdésnél jól látszott a különböző életkörülmények között élők közötti különbség, a nagyobb háztartásban élők és a több gyerekesek nagyobb arányban tudták helyesen megválaszolni a 29. kérdést (3-nál több gyerek esetén 100% a helyesen válaszolók aránya).

A legnagyobb arányban helyesen megválaszolt kérdések (zárójelben a helyes választ adók aránya) az alábbiak voltak:

- 3.) Nem találja a bankkártyáját, talán ellopták Öntől. Melyik tanács a helyes, mit kell tennie? (97,28%)
- 29.) Kinek a feladata a családi pótlék folyósítása (90,57%)
- 36.) A Kovács család tulajdonában van egy családi ház, egy nyaraló és egy gépkocsi. Melyik biztosítást kötelező jogszabály szerint megkötniük? (82,34%)
- 14.) Egy kereskedelmi banktól szeretne felvenni 4 millió forint hitelt, hogy vállalkozását bővítse. Ki bírálja el a hitelkérelmét? (79,48%)
- 1.) Az elektronikus banki szolgáltatások nagyobb biztonsága érdekében sok bank ún. kétlépcsős azonosítást alkalmaz. A kétlépcsős azonosítás lényege, hogy... (76,96%)

A számolós kérdések, ahogy az érdekességekből is kiderült, idén is nehéznek bizonyultak, az átlag alatti arányban helyesen megválaszolt kérdések közé tartoznak, de a legnehezebb kérdések nem csak a számolós kérdések voltak, hanem az alábbiak is (zárójelben a helyes választ adók aránya)

23.) Mely munkát vállalhatja el úgy, hogy ne kelljen utána adóznia? (5,18%)

Helyes válasz: Gyermekfelügyelet (a kérdés jogi alapja: 2010. évi XC törvény)

Érdekesség: a válaszadók többsége szerint vagy nem lehet legálisan adózás nélkül munkát vállalni (47,2%), vagy minden munka után kell adózni (33,4%); a helyes válaszok aránya szinte minden csoportban hasonlóan alacsony (bár van olyan csoport is -legfeljebb 8 általános vagy érettségi nélküli szakközépiskolai végzettség-, ahol senki nem tudta megválaszolni), meglepő viszont, hogy azok, akik 1-esre értékelték saját pénzügyi ismereteiket, ők lényegesen jobb eredményt értek el (13,51%), mint bármelyik más csoport.

38.) Van-e lehetőség elektronikusan öregségi nyugdíj igénybejelentésére? (12,15%)

Helyes válasz: Igen, a Magyar Államkincstár elektronikus ügyintézési portálján.

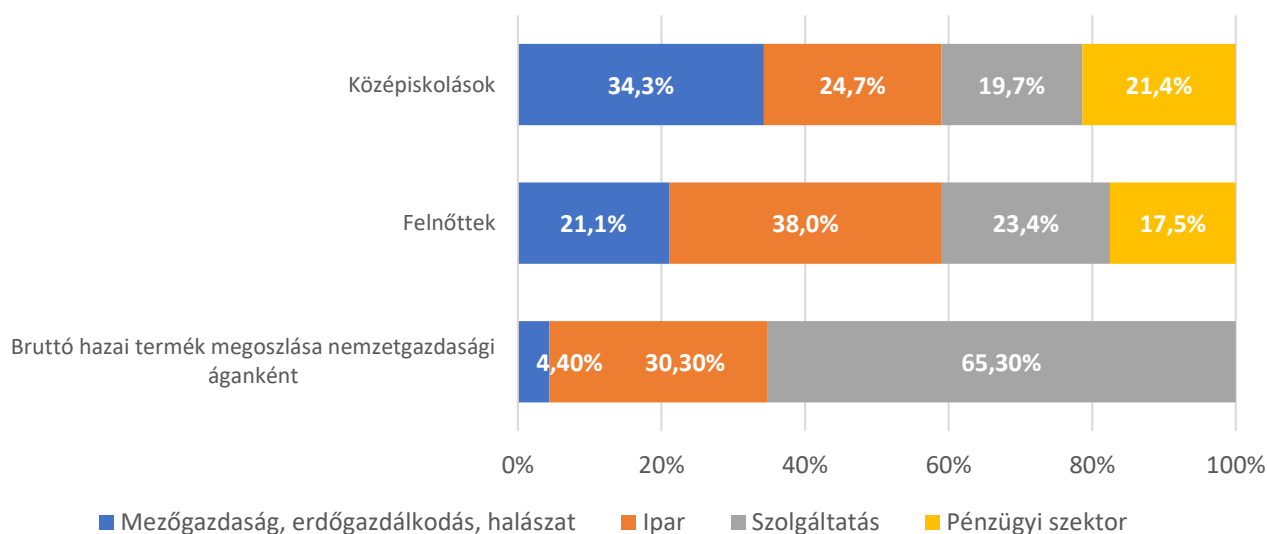
Érdekesség: A legmagasabb a Nem tudom válaszok aránya (40%), ezt követi az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság (38%) → ez lett az idei MABISZ-os kérdés; a legfeljebb 8 általános végzettségűek itt megint ijesztően jól teljesítettek (40%), lehet valami mintázat?

31.) Magyarországon melyik szektor állítja elő a GDP legnagyobb részét? (18,39%)

Helyes válasz: Szolgáltató

Érdekesség: A válaszadók harmada szerint az ipar (29,8%), 16,5% szerint pedig a mezőgazdaság állítja elő Magyarországon a GDP legnagyobb részét. A felnőtt lakosság nem azonosította Magyarországot olyan mértékben a mezőgazdasággal, mint a középiskolások, azonban a vélekedésük még így is elég távol áll a valóságtól. A Központi Statisztikai Hivatal 2017-es adatai alapján a mezőgazdaság a GDP 4,4%-át, az ipar a GDP 30,3%-át, a szolgáltatások pedig a GDP 65,3%-át állítják elő. Egymás mellé állítva a felnőttek és a középiskolások vélekedését, illetve a GDP ténylege eloszlását, jelentős eltéréseket figyelhetünk meg:

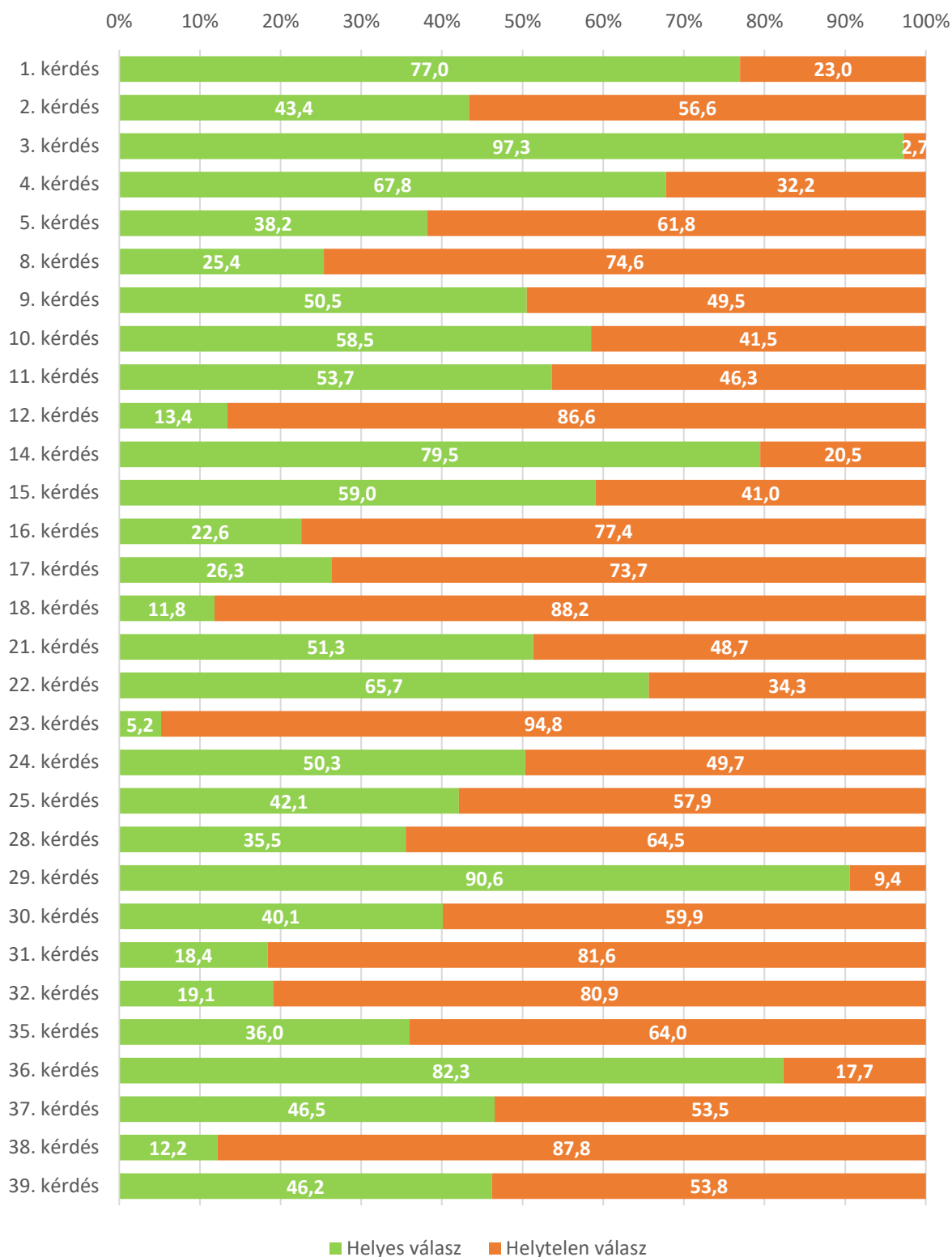
Magyarországon melyik szektor állítja elő a GDP legnagyobb részét? Válaszadók megoszlása, % és a bruttó hazai termék megoszlása nemzetgazdasági áganként, %

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján

Az alábbi ábrán a tudásteszt-kérdések esetén láthatjuk a helyesen, illetve helytelenül megválaszolt kérdések arányát. Ahogy az a fentiekből is kiderült, a legnagyobb arányban helyesen megválaszolt kérdés a 3. kérdés (97,3% a helyes választ adók aránya), míg a legnagyobb arányban helytelenül megválaszolta 23. kérdés, a válaszadók mindössze 5,2%-a adott helyes választ a kérdésre.

Helyesen és helytelenül megválaszolt tudásteszt kérdések aránya kérdésenként, %

Forrás: saját szerkesztés, Econventio 2018 alapján, n=1506

MELLÉKLET

1. Melléklet Az Econventio 2018 tudásteszt kérdései

Az alábbiakban az Econventio 2018-as felnőtt felmérésének tudásteszt kérdései láthatók, azokra vonatkozóan a válaszadók megoszlása, zöld színnel jelölve a helyes választ minden kérdés esetén

1. Általános pénzügyi ismeretek

1. kérdés

1.) Az elektronikus banki szolgáltatások nagyobb biztonsága érdekében sok bank ún. kétlépcsős azonosítást alkalmaz. A kétlépcsős azonosítás lényege, hogy...	Válaszadók megoszlása, %
A megadott jelszót két banki alkalmazott egymástól függetlenül ellenőrzi.	0,40%
Az azonosító megadása után kétszer kell begépelni a jelszót.	3,30%
Legalább két független személyes adatot kell megadnia az ügyfélnek az azonosítás során.	5,50%
Nem elég a jelszó ismerete, annak megadása után a bank még egy egyszeri belépési kódot is küld az ügyfél által előre megadott, biztonságosként azonosított eszközre.	77,00%
Nem tudom.	13,80%

2. kérdés

2.) Melyik számla után nem kapunk kamatot?	Válaszadók megoszlása, %
Devizaszámla	2,50%
Folyószámla	35,30%
Hiteleszámla	43,36%
Takarékszámla	14,87%
Nem tudom	3,92%

3. kérdés

3.) Nem találja a bankkártyáját, talán ellopták Öntől. Melyik tanács a helyes, mit kell tennie?	Válaszadók megoszlása, %
3 napon belül kell bejelenteni a banknak.	0,66%
Azonnal be kell jelenteni a banknak, és le kell tiltani a bankkártyát.	97,28%
Először a rendőrségen kell bejelentést tennie.	0,53%
Nem tudom	1,53%

4. kérdés

4.) A pénztárcájában egy sérült, hiányos 1000Ft-os bankjegy lapul. Egy kereskedelmi bankban szeretné beváltani. Mire számíthat?	Válaszadók megoszlása, %
A hiányos bankjegy már értéktelen.	1,93%
A hiányos bankjegyekért a hiányzó rész arányában csökkentett térítés jár.	16,93%
A kereskedelmi bank nem foglalkozik ilyesmivel, ezért elküldik.	5,25%
Amennyiben a bankjegy több mint fele még megvan, akkor azt a névértékén nagy valószínűséggel átváltják.	67,80%
Nem tudom.	8,10%

5. kérdés

5.) Egy pénzváltónál az alábbi euró árfolyamokkal találkozok: vételi árfolyam 309 Ft, eladási árfolyam 313 Ft. A pénzváltó által felszámított díj 0,2%, de legalább 100 Ft. Mennyit kell fizetnie 50 euróért?	Válaszadók megoszlása, %
$50 \cdot 309 + 0,002 \cdot 50 \cdot 309 = 15\,480\text{Ft}$	10,56%
$50 \cdot 309 + 100 = 15\,550\text{Ft}$	10,62%
$50 \cdot 313 + 0,002 \cdot 50 \cdot 313 = 15\,680\text{Ft}$	23,84%
$50 \cdot 313 + 100 = 15\,750\text{Ft}$	38,18%
Nem tudom	16,80%

10. kérdés

10.) Mit jelent a banki megtakarítási lehetőségeket kínáló óriásplakátokon szereplő EBKM mutató?	Válaszadók megoszlása, %
A kutyasétáltatás hosszát mérő mutató.	0,33%
Egységesített banki kedvezmény mutató.	2,86%
Egységesített banki költség mutató.	18,53%
Egységesített betéti kamatláb mutató.	58,50%
Nem tudom.	19,79%

11. kérdés

11.) Mi nem igaz a befektetésekre nézve?	Válaszadók megoszlása, %
Garantált hozamot lehet elérni.	53,65%
Kiemelkedő nyereség, illetve jelentős veszteség kísérheti.	9,23%
Külső tényezők hatása jelentősen befolyásolhatja a hozamot.	9,83%
Nagyobb hozamért cserébe nagyobb kockázatot kell vállalni.	8,57%
Nem tudom.	18,73%

12. kérdés

12.) Egy 500.000 Ft értékű befektetés éves hozama 20%, ami után 15% személyi jövedelemadót kell fizetni. Mennyi a befektetés adózás utáni hozama?	Válaszadók megoszlása, %
15% ($20\% \cdot (1 - 0,15) = 15\%$)	13,41%
17,4% ($20\% / (1 + 0,15) = 17,4\%$)	15,47%
3% ($20\% \cdot 0,15 = 3\%$)	8,50%
5% ($20\% - 15\% = 5\%$)	29,55%
Nem tudom	33,07%

10. kérdés

10.) Mit jelent a banki megtakarítási lehetőségeket kínáló óriásplakátokon szereplő EBKM mutató?	Válaszadók megoszlása, %
A kutyasétáltatás hosszát mérő mutató.	0,33%
Egységesített banki kedvezmény mutató.	2,86%
Egységesített banki költség mutató.	18,53%
Egységesített betéti kamatláb mutató.	58,50%
Nem tudom.	19,79%

11. kérdés

11.) Mi nem igaz a befektetésekre nézve?	Válaszadók megoszlása, %
Garantált hozamot lehet elérni.	53,65%
Kiemelkedő nyereség, illetve jelentős veszteség kísérheti.	9,23%
Külső tényezők hatása jelentősen befolyásolhatja a hozamot.	9,83%
Nagyobb hozamért cserébe nagyobb kockázatot kell vállalni.	8,57%
Nem tudom.	18,73%

12. kérdés

12.) Egy 500.000 Ft értékű befektetés éves hozama 20%, ami után 15% személyi jövedelemadót kell fizetni. Mennyi a befektetés adózás utáni hozama?	Válaszadók megoszlása, %
15% ($20\% \cdot (1 - 0,15) = 15\%$)	13,41%
17,4% ($20\% / (1 + 0,15) = 17,4\%$)	15,47%
3% ($20\% \cdot 0,15 = 3\%$)	8,50%
5% ($20\% - 15\% = 5\%$)	29,55%
Nem tudom	33,07%

3. Hitelezés

14. kérdés

14.) Egy kereskedelmi banktól szeretne felvenni 4 millió forint hitelt, hogy vállalkozását bővítse. Ki bírálja el a hitelkérelmét?	Válaszadók megoszlása, %
A bankoktól független szakértői testület.	4,91%
Az aktuális pénzintézet.	79,48%
Az igénylő és a pénzintézet együttesen.	2,52%
Azzal, hogy a bank befogadta a kérelmet azzal már nem kell elbírálni, megkapja a hitelt.	2,32%
Nem tudom.	10,76%

15. kérdés

15.) Kiss Róbert lízingel egy haszongépjárművet. Ki tulajdonában van a gépjármű?	Válaszadók megoszlása, %
A lízing lejáratáig az eladó tulajdonában marad.	26,03%
Annak a banknak a tulajdona, akitől lízingeli.	59,03%
Kiss Róbert tulajdona.	2,99%
Közös tulajdonban van. Kiss Róbert és a bank tulajdona.	3,98%
Nem tudom.	7,97%

16. kérdés

16.) Addig nyújtózkodjunk ameddig a takarónk ér: Forint alapú személyi kölcsön felvételénél a vállalható havi törlesztőrészlet maximalizálva van az ügyfelek rendszeres nettó (legális) jövedelmének meghatározott arányában. Mekkora ez a korlát, ha az ügyfél rendszeres havi nettó jövedelme 120 ezer Ft?	Válaszadók megoszlása, %
0.25	38,84%
0.5	22,58%
0.75	2,26%
1	1,33%
Nem tudom	34,99%

17. kérdés

17.) Vállalkozások finanszírozásakor a hitelfelvételt egyre inkább kiváltja a közösségi finanszírozás. De mit jelent ez?	Válaszadók megoszlása, %
A szükséges pénzüsszeget a dolgozók közössége adja össze.	6,37%
A szükséges pénzüsszeget az Európai Község biztosítja.	10,69%
A szükséges pénzüsszeget egy internetes portál közössége adja össze.	26,29%
A szükséges pénzüsszeget több bank közösen folyósítja.	14,54%
Nem tudom.	42,10%

18. kérdés

18.) 100 000 Ft összegű egyéves hitelt vesz fel, amelynek a teljes kamata 20%. Ha a bank folyósításkor levon 4 000 Ft folyósítási jutalékot, mekkora lesz a hitel teljes költsége százalékban kifejezve?	Válaszadók megoszlása, %
16% $(116\ 000/100\ 000 - 1) \cdot 100$	10,96%
20% $(120\ 000/100\ 000 - 1) \cdot 100$	18,39%
24% $(124\ 000/100\ 000 - 1) \cdot 100$	27,95%
25% $(120\ 000/96\ 000 - 1) \cdot 100$	11,82%
Nem tudom.	30,88%

4. Munka világa

21. kérdés

21.) A távmunkavégzés a munkáltató telephelyétől elkülönült helyen rendszeresen folytatott olyan tevékenység, amelyet számítástechnikai eszközzel végeznek és eredményét elektronikusan továbbítják. Mi jellemző erre a távmunkára?	Válaszadók megoszlása, %
A munkaadó a távmunkás jelenlétet mindenkor online vizuális eszközökkel is ellenőrizheti.	9,89%
A munkaadónak nem szükséges tájékoztatnia a munkavállalót az adatvédelemmel kapcsolatos vállalati/intézményi szabályzatról.	0,86%
A munkavállaló felelős a rendszeres távmunka végzéséhez szükséges eszközök biztosításáért, üzembe helyezéséért és karbantartásáért.	13,75%
A távmunkavállalókra ugyanazok a jogok vonatkoznak, mint a munkaadó telephelyén foglalkoztatott munkavállalókra.	51,33%
Nem tudom.	24,17%

22. kérdés

22.) Ki módosíthatja a munkaszerződést?	Válaszadók megoszlása, %
Kizárólag a munkaadó.	27,76%
Kizárólag a munkavállaló.	0,60%
Közös megegyezéssel a munkaadó és a munkavállaló.	65,07%
Nem módosítható.	1,46%
Nem tudom.	5,11%

23. kérdés

23.) Mely munkát vállalhatja el úgy, hogy ne kelljen utána adóznia?	Válaszadók megoszlása, %
Gyermekefelügyeletet.	5,18%
Minden munka után kell adózni.	33,40%
Nem lehet úgy munkát vállalni, hogy legális legyen, de adózni ne kelljen utána.	47,21%
Nem tudom.	11,29%
Szórólapozást.	2,92%

24. kérdés

24.) Munkaviszonnyal rendelkező munkavállalók bruttó bérének hány %-át teszik ki kedvezmények nélkül a munkavállalót terhelő adók és járulékok?	Válaszadók megoszlása, %
21%	9,56%
33,50%	50,33%
40%	10,96%
52%	7,24%
Nem tudom	21,91%

25. kérdés

25.) A KSH adatai szerint 2017. decemberben a bruttó átlagkereset 327 700 forint volt, egy évvel korábban pedig 288 720 forint. Hány százalékkal volt magasabb 2017. decemberében a bruttó átlagkereset az előző évhez képest?	Válaszadók megoszlása, %
113,5 százalékkal növekedett ($327\,700/288\,720=1,135$)	3,19%
12,0 százalékkal növekedett ($288\,720/327\,700=0,88$)	27,49%
13,5 százalékkal növekedett ($327\,700/288\,720=1,135$)	42,10%
88,0 százalékkal növekedett ($288\,720/327\,700=0,88$)	2,12%
Nem tudom	25,10%

5. Általános gazdasági ismeretek

28. kérdés

28.) Mire utal az ipar 4.0?	Válaszadók megoszlása, %
A Kormány Digitális Jólét Programjának ipari kiterjesztésére (Digitális Jólét Program 4.0).	11,09%
A negyedik ipari forradalomra, amely során az információs technológia és az automatizálás egyre szorosabban fonódik össze.	35,52%
Az iparfejlesztés 4. fázisa, amelyben növekszik a kormányzati ráfordítások nagysága.	5,78%
Az ipart népszerűsítő negyedik generációs weboldal.	1,46%
Nem tudom.	46,15%

29. kérdés

29.) Kinek a feladata a családi pótlék folyósítása?	Válaszadók megoszlása, %
Állami Számvevőszék	0,73%
Magyar Államkincstár	90,57%
Magyar Nemzeti Bank	0,80%
Nem tudom	6,84%
Nemzeti Adó és Vámhivatal	1,06%

30. kérdés

30.) Melyik meghatározás igaz az árrésre?	Válaszadók megoszlása, %
Az árrés a bruttó eladási ár és a bruttó beszerzési ár különbsége.	 16,07%
Az árrés a bruttó eladási ár és a nettó beszerzési ár különbsége.	 16,93%
Az árrés a nettó eladási ár és a bruttó beszerzési ár különbsége.	 6,77%
Az árrés a nettó eladási ár és a nettó beszerzési ár különbsége.	 40,11%
Nem tudom.	 20,12%

31. kérdés

31.) Magyarországon melyik szektor állítja elő a GDP legnagyobb részét?	Válaszadók megoszlása, %
Ipar	 29,81%
Mezőgazdaság	 16,53%
Nem tudom	 21,51%
Pénzügyi szektor	 13,75%
Szolgáltató	 18,39%

32. kérdés

32.) Havi internet számlája decemberben 4 000 forint volt. Az internet áfája 2018 január elsejétől 18 százalékról 5 százalékra csökkent. Elvileg hogyan változott a fizetendő havidíj?	Válaszadók megoszlása, %
310 forinttal csökkent (4 000/13).	 7,70%
440 forinttal csökkent (4 000-4 000/1,18*1,05).	 19,06%
446 forinttal csökkent (4 000/1,13).	 6,71%
520 forinttal csökkent (4 000*0,13).	 42,63%
Nem tudom.	 23,90%

6. Biztosítás, nyugdíj

35. kérdés

35.) Mi nem jellemzi az önkéntes egészségpénztárakat?	Válaszadók megoszlása, %
A befizetések nem örökölhetőek.	35,99%
Az egészségpénztárba való belépés önkéntes.	7,44%
Havonta, rendszeresen kell a tagdíjat fizetni.	13,68%
Nem tudom.	32,74%
Névre szólóan, azaz egy egyéni számlán tartják nyilván a befizetéseket.	10,16%

36. kérdés

36.) A Kovács család tulajdonában van egy családi ház, egy nyaraló és egy gépkocsi. Melyik biztosítást kötelező jogszabály szerint megkötniük?	Válaszadók megoszlása, %
Életbiztosítás	1,99%
Gépjármű felelősség biztosítást	82,34%
Lakásbiztosítást	8,30%
Nem tudom	7,10%
Utastbiztosítás	0,27%

37. kérdés

37.) Sípos Anna egyedül neveli 7 éves gyermekét. Mely esetben kötelezhetik Annát kockázati életbiztosítás kötésére?	Válaszadók megoszlása, %
Ha a házat hitelre veszi meg.	46,55%
Ha életveszélyes extrém sportot szeretne egyedül kipróbálni.	15,34%
Ha kockáztatja a tőzsdén a megtakarítását.	1,53%
Ha másik kontinensre megy nyaralni egy utazási iroda szervezésében.	8,03%
Nem tudom.	28,55%

38. kérdés

38.) Van-e lehetőség elektronikusan öregségi nyugdíj igénybejelentésére?	Válaszadók megoszlása, %
Igen, a Magyar Államkincstár elektronikus ügyintézési portálján.	12,15%
Igen, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal elektronikus ügyintézési portálján.	1,53%
Igen, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság elektronikus ügyintézési portálján.	37,98%
Nincs, csak személyesen lehetséges a nyugdíjügyintézés.	8,30%
Nem tudom.	40,04%

39. kérdés

39.) Kovács János bruttó havi bére 370.000 Ft, nettó havi bére 246.050 Ft. Ha a nyugdíjjárulék mértéke 10%, és Kovács János nem részesül semmilyen adókedvezményben, mekkora a levont nyugdíjjárulék nagysága?	Válaszadók megoszlása, %
$(370.000 - 246.050) \cdot 0,1 = 12.395$ Ft	10,89%
$(370.000 + 246.050) \cdot 0,1 = 61.605$ Ft	3,19%
$246.050 \cdot 0,1 = 24.605$ Ft	9,83%
$370.000 \cdot 0,1 = 37.000$ Ft	46,22%
Nem tudom	29,88%

2. Melléklet Az Econventio 2018 tudásteszt kérdései

Az alábbiakban az Econventio 2018-as felnőtt felmérésének attitűd kérdéseire adott válaszok megoszlásai láthatók.

1. Általános pénzügyi ismeretek

6. kérdés

6.) Véleménye szerint egy átlagos család havi költségeit tekintve melyik fontossági sorrendet tekinti követendőnek?	Válaszadók megoszlása, %
1. élelmiszer kiadás, 2. közüzemi számla, rezszi 3. szabadidő, ruházkodás.	25,10%
1. élelmiszer kiadás, 2. szabadidő, ruházkodás, 3. közüzemi számla, rezszi.	0,27%
1. közüzemi számla, rezszi, 2. élelmiszer kiadás, 3. szabadidő, ruházkodás.	73,11%
1. közüzemi számla, rezszi, 2. szabadidő, ruházkodás, 3. élelmiszer kiadás.	0,66%
1. szabadidő, ruházkodás, 2. közüzemi számla, rezszi, 3. élelmiszer kiadás.	0,60%
1. szabadidő, ruházkodás. 2. élelmiszer kiadás, 3. közüzemi számla, rezszi.	0,27%

7. kérdés

7.) Van-e hitelkártyája?	Válaszadók megoszlása, %
Igen, de ritkán használom.	9,10%
Igen, gyakran használom.	9,23%
Nincs.	81,67%

2. Befektetés, megtakarítás

13. kérdés

13.) 500 ezer forintot szeretne befektetni. Melyik befektetési formát választaná?	Válaszadók megoszlása, %
Állampapírt vásárolnék, mert kevésbé kockázatos.	32,87%
Bitcoin bányát nyitnék.	3,39%
Ingatlan vásárlásra tenném félre.	31,87%
Lekötném a folyószámlámon.	23,24%
Részvényekbe fektetném, mert a magasabb kockázat ellenére magasabb hozamot lehet elérni.	8,63%

3. Hitelezés

19. kérdés

19.) Gyermeke egyetemen költségtérítéses szakra szeretne menni, ugyanakkor a családjá csak a kiadásai egy részét tudja biztosítani. Megfontolná-e hogy gyermeke felvegye a diákhitel valamelyik változatát?	Válaszadók megoszlása, %
Először összegyűjtjük a kiadásokat fedező összeget, és azután kezdheti meg tanulmányait.	5,98%
Igen, a Diákhitel 1-et, mely szabadfelhasználású hitel, tehát bármire felhasználhatja gyermekem.	4,78%
Igen, a Diákhitel 2-t, mely kizárólag a képzési költség és térítési díjak fizetésére használható fel.	15,67%
Lehetőség szerint nem engedném hogy felvegye, csak akkor, ha nagyon szükséges.	38,38%
Nem engedném, hogy felvegye egyik hitelt sem, inkább támogatom, hogy az iskola mellett munkát vállaljon.	35,19%

20. kérdés

20.) Ön tervezi e, hogy az elkövetkező évben hitelt vesz fel? Ha igen akkor mire?	Válaszadók megoszlása, %
Nem tervezek hitelt felvenni.	89,71%
Lakáscél (vásárlás, felújítás stb.)	7,17%
Továbbtanulásra	0,86%
Autóra	1,66%
Egyéb	0,53%
Nem tudom	0,07%

4. Munka világa

26. kérdés

26.) Ön hajlandó lenne új készségeket elsajátítani, illetve teljesen átképezni magát, ha hosszabb ideig nem találna munkát?	Válaszadók megoszlása, %
Igen, új készségeket sajátítanék el amivel a szakmában versenyképesebb lehetnék.	33,40%
Igen, új szakma tanulásába belekezdénék.	53,39%
Nem.	13,21%

27. kérdés

27.) Ön hány éves korára tudta kiépíteni a stabil egzisztenciáját?	Válaszadók megoszlása, %
20 éves koromig.	2,19%
21-30 éves koromig.	17,73%
31-40 éves koromig.	20,32%
41-50 éves koromig.	8,23%
50 éves korom felett.	2,59%
Még nem tudtam kiépíteni.	48,94%

5. Általános gazdasági ismeretek

33. kérdés

33.) Mit gondol az adócsökkentésről?	Válaszadók megoszlása, %
Jó dolog, mert csökken a bürokrácia.	0,46%
Jó dolog, mert több marad a családoknál.	57,97%
Nem helyeslem, inkább a gazdagabbak adóját növelném.	14,87%
Nem helyeslem, mert kevesebb jut oktatásra, egészségügyre, közszolgáltatások finanszírozására.	2,99%
Nincs róla véleményem.	23,71%

34. kérdés

34.) Mit gondol az alábbi állításról: Magyarországon nem lehet tisztességesen meggazdagodni.	Válaszadók megoszlása, %
Egyet értek vele.	70,78%
Nem értek egyet.	29,22%

6. Biztosítás, nyugdíj

40. kérdés

40.) Véleménye szerint mikor érdemes elkezdni takarékoskodni a nyugdíjas évekre?	Válaszadók megoszlása, %
Az első rendszeres fizetéstől kezdve.	59,63%
Nyugdíj előtt 30 évvel.	9,63%
Nyugdíj előtt 20 évvel.	12,02%
Nyugdíj előtt 10 évvel.	9,43%
Soha, úgyis csak egyszer élünk.	9,30%

3. Melléklet: Helyes válaszok aránya, %

		Econventio- index	1. Általános pénzügyi ismeretek	2. Befektetés, megtakarítás	3. Hitelezés	4. Munka világa	5. Általános gazdasági ismeretek	6. Biztosítás, nyugdíj
Nem	férfi	44,48	64,35	42,06	38,63	43,28	37,40	41,15
	nő	45,74	64,79	39,92	40,10	42,85	41,43	45,39
Legmagasabb befejezett iskolai végzettség	legfeljebb 8 általános	32,67	40,00	40,00	28,00	32,00	20,00	36,00
	szakmunkás végzettség érettségi nélkül	34,59	49,73	29,73	29,73	35,14	31,35	31,89
	szakmunkás végzettség érettségivel	39,85	57,75	35,51	38,43	33,93	34,83	38,65
	szakközépiskola érettségi nélkül	37,92	57,50	27,50	40,00	25,00	32,50	45,00
	szakközépiskola érettségivel	46,18	64,91	41,90	40,57	42,90	41,37	45,41
	gimnáziumi érettségi	45,50	65,87	38,83	40,27	42,44	41,94	43,66
	felsőfokú végzettség	47,28	66,57	42,11	39,80	46,72	41,15	47,37
Háztartásban élők száma, fő	1	42,62	62,78	35,00	37,22	42,41	34,81	43,52
	2	46,59	66,83	42,58	39,05	44,26	41,23	45,60
	3-4	45,60	64,39	40,12	40,98	42,13	41,64	44,34
	5 vagy 5-nél több	44,94	63,45	39,82	38,23	43,89	39,47	44,78
Gyermekek száma, fő	0	45,12	63,85	40,48	39,00	43,95	40,21	43,23
	1	46,42	66,34	39,88	41,28	41,45	43,20	46,40
	2	46,17	65,93	40,76	41,44	41,78	40,00	47,12
	3	43,82	64,41	35,59	37,94	42,35	37,35	45,29
	3-nál több	45,10	58,82	51,76	37,65	40,00	40,00	42,35
Milyennek ítéli a pénzügyi ismereteit?	1,0	24,50	41,62	16,22	16,76	25,41	23,78	23,24
	2,0	38,98	59,43	32,05	33,30	35,34	36,02	37,73
	3,0	44,89	64,07	39,17	39,00	42,84	40,17	44,12
	4,0	51,21	69,50	48,04	46,10	47,47	45,15	50,97
	5,0	46,30	70,00	40,00	40,74	45,19	41,48	40,37
	Összesen	45,52	64,71	40,29	39,84	42,92	40,73	44,65

4. Melléklet: Helyes válaszok aránya kérdésenként, %

		1. kérdés	2. kérdés	3. kérdés	4. kérdés	5. kérdés	1. Általános pénzügyi ismeretek összesen
Nem	férfi	78,24	43,13	92,75	70,23	37,40	64,35
	nő	76,69	43,41	98,23	67,28	38,34	64,79
Legmagasabb befejezett iskolai végzettség	legfeljebb 8 általános	60,00	20,00	80,00	20,00	20,00	40,00
	szakmunkás végzettség érettségi nélkül	54,05	32,43	91,89	54,05	16,22	49,73
	szakmunkás végzettség érettséggel	65,17	25,84	97,75	71,91	28,09	57,75
	szakközépiskola érettségi nélkül	62,50	12,50	100,00	62,50	50,00	57,50
	szakközépiskola érettséggel	77,14	41,71	97,71	67,62	40,38	64,91
	gimnáziumi érettségi	79,23	44,70	97,74	67,49	40,18	65,87
	felsőfokú végzettség	79,45	49,87	96,74	69,42	37,34	66,57
Háztartásban élők száma, fő	1	73,15	52,78	98,15	59,26	30,56	62,78
	2	80,39	49,30	96,64	69,47	38,38	66,83
	3-4	75,34	41,47	97,42	68,83	38,90	64,39
	5 vagy 5-nél több	79,20	36,28	97,35	65,49	38,94	63,45
Gyermekek száma, fő	0	76,69	44,95	96,55	66,47	34,60	63,85
	1	77,33	45,93	98,26	66,57	43,60	66,34
	2	76,27	37,71	98,31	74,58	42,80	65,93
	3	82,35	33,82	97,06	72,06	36,76	64,41
	3-nál több	70,59	29,41	100,00	47,06	47,06	58,82
Milyennek ítéli a pénzügyi ismereteit?	1,0	40,54	32,43	75,68	45,95	13,51	41,62
	2,0	66,48	39,77	94,89	64,77	31,25	59,43
	3,0	75,25	39,83	97,79	68,38	39,09	64,07
	4,0	87,00	51,54	98,82	70,21	39,95	69,50
	5,0	83,33	51,85	100,00	64,81	50,00	70,00
Összesen		76,96	43,36	97,28	67,80	38,18	64,71

Helyes válaszok aránya kérdésenként, % (folyt.)

		8. kérdés	9. kérdés	10. kérdés	11. kérdés	12. kérdés	2. Befektetés, megtakarítás összesen
Nem	férfi	30,92	51,15	53,44	63,74	11,07	42,06
	nő	24,20	50,40	59,57	51,53	13,91	39,92
Legmagasabb befejezett iskolai végzettség	legfeljebb 8 általános	20,00	80,00	60,00	20,00	20,00	40,00
	szakmunkás végzettség érettségi nélkül	0,00	35,14	51,35	40,54	2,70	29,73
	szakmunkás végzettség érettségivel	17,98	48,31	55,06	48,31	7,87	35,51
	szakközépiskola érettségi nélkül	12,50	50,00	25,00	12,50	37,50	27,50
	szakközépiskola érettségivel	25,90	51,81	63,81	54,29	13,71	41,90
	gimnáziumi érettségi	23,93	50,11	55,30	49,66	15,12	38,83
	felsőfokú végzettség	28,82	50,88	57,14	60,90	12,78	42,11
Háztartásban élők száma, fő	1	19,44	52,78	44,44	47,22	11,11	35,00
	2	28,29	51,82	58,82	57,14	16,81	42,58
	3-4	25,15	48,96	60,61	53,50	12,39	40,12
	5 vagy 5-nél több	24,34	53,10	57,08	51,77	12,83	39,82
Gyermekek száma, fő	0	25,80	49,11	57,07	55,77	14,63	40,48
	1	26,45	52,62	60,17	49,71	10,47	39,88
	2	23,73	50,42	61,44	55,08	13,14	40,76
	3	16,18	51,47	54,41	44,12	11,76	35,59
	3-nál több	41,18	76,47	70,59	47,06	23,53	51,76
Milyennek ítéli a pénzügyi ismereteit?	1,0	5,41	21,62	27,03	24,32	2,70	16,22
	2,0	17,61	38,64	44,89	50,00	9,09	32,05
	3,0	23,77	49,26	57,60	52,21	12,99	39,17
	4,0	33,33	60,52	70,69	60,05	15,60	48,04
	5,0	25,93	50,00	42,59	57,41	24,07	40,00
Összesen		25,37	50,53	58,50	53,65	13,41	40,29

Helyes válaszok aránya kérdésenként, % (folyt.)

		14. kérdés	15. kérdés	16. kérdés	17. kérdés	18. kérdés	3. Hitelezés összesen
<i>Nem</i>	férfi	75,19	53,82	22,90	28,24	12,98	42,06
	nő	80,39	60,13	22,51	25,88	11,58	39,92
<i>Legmagasabb befejezett iskolai végzettség</i>	legfeljebb 8 általános	40,00	80,00	0,00	0,00	20,00	28,00
	szakmunkás végzettség érettségi nélkül	70,27	48,65	10,81	8,11	10,81	29,73
	szakmunkás végzettség érettségivel	76,40	59,55	20,22	24,72	11,24	38,43
	szakközépiskola érettségi nélkül	87,50	87,50	12,50	12,50	0,00	40,00
	szakközépiskola érettségivel	81,33	59,24	22,86	26,67	12,76	40,57
	gimnáziumi érettségi	79,91	63,21	21,90	25,51	10,84	40,27
	felsőfokú végzettség	78,45	54,14	25,06	29,32	12,03	39,80
<i>Háztartásban élők száma, fő</i>	1	78,70	56,48	18,52	23,15	9,26	35,00
	2	78,71	53,78	21,01	28,85	12,89	42,58
	3-4	79,88	62,82	23,68	26,87	11,66	40,12
	5 vagy 5-nél több	79,65	54,87	23,01	21,68	11,95	39,82
<i>Gyermekek száma, fő</i>	0	78,48	55,77	22,24	27,35	11,18	40,48
	1	79,94	63,95	23,55	25,00	13,95	39,88
	2	81,78	63,98	21,61	27,54	12,29	40,76
	3	79,41	63,24	22,06	16,18	8,82	35,59
	3-nál több	88,24	35,29	35,29	23,53	5,88	51,76
<i>Milyennek ítéli a pénzügyi ismereteit?</i>	1,0	40,54	32,43	5,41	5,41	0,00	16,22
	2,0	71,59	46,02	17,05	21,59	10,23	32,05
	3,0	78,68	60,91	20,47	24,26	10,66	39,17
	4,0	88,18	63,12	30,02	33,81	15,37	48,04
	5,0	75,93	59,26	25,93	27,78	14,81	40,00
Összesen		79,48	59,03	22,58	26,29	11,82	39,84

Helyes válaszok aránya kérdésenként, % (folyt.)

		21. kérdés	22. kérdés	23. kérdés	24. kérdés	25. kérdés	4. Munka világa összesen
<i>Nem</i>	férfi	49,62	70,61	5,73	46,95	43,51	43,28
	nő	51,69	64,63	5,06	51,05	41,80	42,85
<i>Legmagasabb befejezett iskolai végzettség</i>	legfeljebb 8 általános	20,00	60,00	0,00	40,00	40,00	20,00
	szakmunkás végzettség érettségi nélkül	51,35	56,76	2,70	29,73	35,14	54,05
	szakmunkás végzettség érettségivel	37,08	52,81	8,99	37,08	33,71	71,91
	szakközépiskola érettségi nélkül	12,50	62,50	0,00	12,50	37,50	62,50
	szakközépiskola érettségivel	50,48	66,67	5,14	49,71	42,48	67,62
	gimnáziumi érettségi	51,02	61,85	3,61	53,50	42,21	67,49
	felsőfokú végzettség	57,14	72,43	6,52	53,38	44,11	69,42
<i>Háztartásban élők száma, fő</i>	1	48,15	68,52	4,63	43,52	47,22	42,41
	2	53,50	63,59	5,88	54,34	43,98	44,26
	3-4	50,31	64,91	4,91	49,33	41,23	42,13
	5 vagy 5-nél több	53,10	70,35	5,31	50,88	39,82	43,89
<i>Gyermekek száma, fő</i>	0	51,72	67,90	5,95	51,37	42,81	43,95
	1	50,58	60,76	5,23	50,00	40,70	41,45
	2	51,27	62,29	3,81	49,15	42,37	41,78
	3	52,94	75,00	1,47	44,12	38,24	42,35
	3-nál több	41,18	64,71	0,00	47,06	47,06	40,00
<i>Milyennek ítéli a pénzügyi ismereteit?</i>	1,0	21,62	56,76	13,51	24,32	10,81	25,41
	2,0	40,91	60,80	3,41	35,80	35,80	35,34
	3,0	50,74	66,91	5,02	50,98	40,56	42,84
	4,0	57,68	66,67	5,44	57,45	50,12	47,47
	5,0	64,81	61,11	5,56	50,00	44,44	45,19
Összesen		51,33	65,67	5,18	50,33	42,10	42,92

Helyes válaszok aránya kérdésenként, % (folyt.)

		28. kérdés	29. kérdés	30. kérdés	31. kérdés	32. kérdés	5. Általános gazdasági ismeretek összesen
<i>Nem</i>	férfi	30,92	77,86	34,35	20,23	23,66	37,40
	nő	36,50	93,25	41,32	18,01	18,09	41,43
<i>Legmagasabb befejezett iskolai végzettség</i>	legfeljebb 8 általános	0,00	60,00	40,00	0,00	0,00	20,00
	szakmunkás végzettség érettségi nélkül	16,22	89,19	35,14	2,70	13,51	16,22
	szakmunkás végzettség érettségivel	31,46	88,76	31,46	10,11	12,36	28,09
	szakközépiskola érettségi nélkül	25,00	87,50	25,00	0,00	25,00	50,00
	szakközépiskola érettségivel	37,90	91,24	42,29	15,62	19,81	40,38
	gimnáziumi érettségi	35,21	92,55	40,18	21,67	20,09	40,18
	felsőfokú végzettség	36,09	88,47	39,85	22,31	19,05	37,34
<i>Háztartásban élők száma, fő</i>	1	24,07	85,19	28,70	15,74	20,37	34,81
	2	38,66	86,27	43,98	18,21	19,05	41,23
	3-4	35,58	92,39	40,98	19,02	20,25	41,64
	5 vagy 5-nél több	35,84	93,36	36,28	17,70	14,16	39,47
<i>Gyermekek száma, fő</i>	0	35,32	85,73	39,83	19,02	21,17	40,21
	1	38,66	96,22	45,93	18,60	16,57	43,20
	2	32,63	97,46	35,17	17,37	17,37	40,00
	3	30,88	95,59	35,29	10,29	14,71	37,35
	3-nál több	41,18	100,00	23,53	29,41	5,88	40,00
<i>Milyennek ítéli a pénzügyi ismereteit?</i>	1,0	10,81	64,86	13,51	18,92	10,81	23,78
	2,0	25,00	82,39	34,66	18,75	19,32	36,02
	3,0	34,56	91,42	39,58	17,28	18,01	40,17
	4,0	43,26	95,27	45,86	19,62	21,75	45,15
	5,0	40,74	85,19	38,89	24,07	18,52	41,48
Összesen		35,52	90, 57	40,11	18,39	19,06	40,73

Helyes válaszok aránya kérdésenként, % (folyt.)

		35. kérdés	36. kérdés	37. kérdés	38. kérdés	39. kérdés	6. Biztosítás, nyugdíj összesen	Összesen
Nem	férfi	35,88	77,10	35,50	9,92	47,33	41,15	44,48
	nő	36,01	83,44	48,87	12,62	45,98	45,39	45,74
Legmagasabb befejezett iskolai végzettség	legfeljebb 8 általános	40,00	60,00	40,00	40,00	0,00	36,00	32,67
	szakmunkás végzettség érettségi nélkül	21,62	64,86	43,24	8,11	21,62	31,89	34,59
	szakmunkás végzettség érettségivel	26,97	75,28	42,70	11,24	37,08	38,65	39,85
	szakközépiskola érettségi nélkül	25,00	100,00	62,50	12,50	25,00	45,00	37,92
	szakközépiskola érettségivel	36,19	82,29	49,33	12,38	46,86	45,41	46,18
	gimnáziumi érettségi	33,63	81,49	45,82	13,32	44,02	43,66	45,50
	felsőfokú végzettség	41,85	86,47	44,61	10,78	53,13	47,37	47,28
Háztartásban élők száma, fő	1	37,04	86,11	39,81	9,26	45,37	43,52	42,62
	2	37,25	81,79	45,38	12,04	51,54	45,60	46,59
	3-4	36,07	83,07	47,48	11,17	43,93	44,34	45,60
	5 vagy 5-nél több	33,19	78,76	48,23	17,26	46,46	44,78	44,94
Gyermekek száma, fő	0	36,74	81,33	41,14	11,53	45,42	43,23	45,12
	1	35,17	83,43	50,87	14,24	48,26	46,40	46,42
	2	37,71	86,02	53,81	9,75	48,31	47,12	46,17
	3	25,00	76,47	61,76	17,65	45,59	45,29	43,82
	3-nál több	35,29	82,35	64,71	11,76	17,65	42,35	45,10
Milyennek ítéli a pénzügyi ismereteit?	1,0	8,11	64,86	21,62	5,41	16,22	23,24	24,50
	2,0	28,98	72,16	40,34	9,66	37,50	37,73	38,98
	3,0	36,03	83,21	44,00	12,25	45,10	44,12	44,89
	4,0	42,08	87,23	56,26	13,71	55,56	50,97	51,21
	5,0	29,63	75,93	46,30	11,11	38,89	40,37	46,30
Összesen		35,99	82,34	46,55	12,15	46,22	44,65	45,52